

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о родној равноправности

На основу члана 36. став 4, а у вези са чланом 41, став 1, тачка 3) Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС“, број 30/18), Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог објављује: Извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона о родној равноправности.

На основу члана 41. став 3. Пословника Владе („Службени гласник РС“, бр. 61/06 - пречишћен текст, 69/08, 88/09, 33/10, 69/10, 20/2011, 37/11, 30/13, 76/14 и 8/19 – др. уредба), на предлог Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог (у даљем тексту: Министарство), Одбор за правни систем и државне органе Владе Републике Србије је донео 05 Закључак број 011-1609/2021 од 24. фебруара 2021. године, којим се одређује спровођење јавне расправе о Нацрту закона о родној равноправности (у даљем тексту: Закључак), у периоду од 26. фебруара до 17. марта 2021. године. Наведеним Закључком је утврђен и Програм јавне расправе о Нацрту поменутог закона (у даљем тексту: Програм).

На основу наведеног Програма, предвиђено је да ће по окончању поступка јавне расправе, Министарство анализирати све примедбе, предлоге и сугестије учесника у јавној расправи о Нацрту закона о родној равноправности (у даљем тексту: Нацрт закона) и сачинити Извештај о спроведеној јавној расправи о Нацрту закона (у даљем тексту: Извештај), који ће објавити на својој интернет страници и порталу е-Управа, најкасније у року од 15 дана од дана окончања јавне расправе. У вези са наведеним, ресорно Министарство подноси поменути Извештај, у назначеном року.

I. ОПШТИ ПОДАЦИ

На основу поменутог Закључка, учесници јавне расправе су позвани да, у периоду од 26. фебруара до 17. марта 2021. године, доставе сугестије, предлоге, иницијативе и коментаре на текст Нацрта закона, на следећу електронску адресу: javnaraspava@minlmpdd.gov.rs или писаним путем на адресу: Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, Булевар Михајла Пупина 2, 11070 Београд.

Предложени текст Нацрта закона, који је дорађен након јавних консултација и друштвених дијалога вођених на ову тему, припремљен је за јавну расправу и постављен на сајт Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог: www.minlmpdd.gov.rs, као и на порталу е-Управа, у рубрици - јавна расправа. Уз Нацрт закона, постављен је и Образац за достављање сугестија, предлога, иницијатива и коментара на наведени Нацрт закона (у даљем тексту: образац) од стране представника: државних органа, јавних служби, привредних субјекта, синдиката, удружења послодаваца, организација цивилног друштва, академске заједнице, медија и других заинтересованих учесника. Имајући у виду епидемиолошку ситуацију у земљи, у складу са Програмом, јавна расправа је спроведена електронским путем.

По истеку наведеног рока, на електронску адресу Министарства пристигло је укупно 16 образаца са укупно 139 примедба, предлога, коментара и сугестија, док службеним путем није било достављених пошиљки.

Током јавне расправе ресорном Министарству су достављене примедбе, предлози, коментари и сугестије од стране следећих представника заинтересоване јавности (који се у овом Извештају наводе према редоследу достављених образаца): Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности; Бојан Милојковић у својству грађанина; Савет страних инвеститора; Заштитник грађана; Удружење жртава насиља „Хајр“; Министарство државне управе и локалне самоуправе; Удружење грађанки „FemPlatz“; Министарство културе и информисања (МКИ) – Сектор за информисање и медије; Министарство просвете, науке и технолошког развоја – МПНТР; Популациони фонд Уједињених нација (UNFPA); Дечији фонд Уједињених нација (UNICEF); Аутономни женски центар (АЖЦ), у сарадњи са Групом 484 и Астром – Акцијом против трговине људима, чланицама Коалиције прЕУговор; Стална конференција градова и општина (СКГО); Милица Станковић из Министарства привреде; Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ) и Драгана Ђоковић Папић из Републичког завода за статистику (РЗС).

II. ИЗЈАШЊЕЊЕ МИНИСТАРСТВА ПОВОДОМ ДОСТАВЉЕНИХ ПРИМЕДАБА, ПРЕДЛОГА И КОМЕНТАРА НА НАЦРТ ЗАКОНА ТОКОМ ЈАВНЕ РАСПРАВЕ

По окончању поступка јавне расправе, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог је анализирано све сугестије, предлоге, иницијативе и коментаре достављене у 16 образаца током јавне расправе, на састанку Посебне радне групе за израду текста Нацрта закона, одржаном 18. марта 2020. године у Палати Србија, у Београду. Резултати евалуације достављених сугестија, предлога, иницијатива и коментара током јавне расправе на Нацрт закона - садржани су у овом Извештају. Сугестије, предлози, иницијативе и коментари који су током јавне расправе прихваћени од стране Посебне радне групе од стране Министарства су уграђени у дорађену верзију Нацрта закона о родној равноправности која ће, у складу са процедуром, бити достављена надлежним органима на мишљење.

У вези са наведеним, износимо преглед достављених сугестија, предлога, иницијатива и коментара на Нацрт закона током јавне расправе, као и изјашњење Министарства, тим поводом:

Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности (Андријана Бакрачевић и Драгослав Ђукић) доставио је три предлога и то:

1. Предлаже се допуна у члану 23. став 4. тачка 2. (мисли се на НОВИ ЧЛАН 29. став 6. тачка 2):

„2) запосленима или њиховим представницима, најмање једном годишње обезбеђују информације о положају жена и мушкараца запослених или радно ангажованих код послодавца и у органу јавне власти, које обухватају преглед заступљености жена и мушкараца на различитим нивоима организације, информације о

њиховим зарадама и разлике у њиховим зарадама исказане према полу запослених, а које не садрже податке о личности запослених, у складу с прописима којима се уређује заштита података о личности и податке о посебним мерама.“

Став Министарства: Прихвата се. Унети у члан 29. став 6. тачка 2) Нацрта закона синтагму: „а које не садрже податке о личности запослених“

2. Предлаже се измена у члану 59. став 1. тачка 5. (мисли се на НОВИ ЧЛАН 64. став 1. тачка 5):

„5) у односу на обавезу информисања запослених или њихових представника поступи противно одредби члана 23 (мисли се на НОВИ ЧЛАН 29. став 6, тачка 2) овог закона;“

Став Министарства: Прихвата се. Унети предложену допуну у члан 64. став 1. тачка 5) Нацрта закона, на сл. начин: „5) у односу на обавезу информисања запослених или њихових представника поступи противно одредби члана 29. став 6. тачка 2) овог закона;“.

3. Предлаже се измена у члану 60. став 1. тачка 6) (мисли се на НОВИ ЧЛАН 65. став 1. тачка 6):

„6) у односу на обавезу информисања запослених или њихових представника поступи противно одредби члана 23. став 4. тачка 2) (мисли се на НОВИ ЧЛАН 29. став 1. тачка 6), овог закона;“

Став Министарства: Прихвата се. Унети предложену допуну у члан 65. став 1. тачка 6) Нацрта закона, на сл. начин: „6) у односу на обавезу информисања запослених или њихових представника поступи противно одредби члана 29. став 6. тачка 2) овог закона;“.

Бојан Милојковић, у својству грађанина, доставио је један коментар и једно питање у вези измене и допуне истог члана, који гласе:

4. У вези члана 51. став 2.

Тренутно важећим Законом о бесплатној правној помоћи, удружења могу да пружају бесплатну правну помоћ из области азила и дискриминације.

Да ли овим Законом може предвидети да правну помоћ, као одредбу *lex specialis*“, дакле не само подршку могу да пруже и за случај насиља или инсистирати на изменама и допунама Закона о бесплатној правној помоћи?

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог за измену и допуну. Наведена материја треба да буде регулисана Законом о бесплатној правној помоћи или изменама и допунама тог закона, а не Законом о родној равноправности.

Савет страних инвеститора доставио је општи коментар и сугестије, као и 11 појединачних предлога:

5. Општи коментари и сугестије

У Србији није лако објективно сагледати положај жена и њихову дискриминацију у различитим сферама јавног и приватног живота због недовољног броја родно осетљивих статистичких података и истраживања, као и због непостојања

или пак постојања врло слабих механизма за праћење примене планираних мера и активности и њихових (стварних) ефеката. Показатељи изражени индексом родне равноправности говоре о благом унапређењу стања, пре свега у области политичког учествовања жена (што је директна последица квота у изборним законима). У свим другим областима регистрован је врло скроман напредак, а у неким подобластима чак и стагнација или погоршање стања. Жене доследно подносе мањи број притужби на дискриминацију иако би се могло очекивати супротно.

Није успостављен низ мера из четири кључне области - интегрисана политика, превенција, заштита и подршка за жртве насиља или се оне недовољно ефикасно примењују. Сви расположиви подаци потврђују да се недовољно поштују сексуална и репродуктивна права и здравље девојака и жена.

Постепеност је кључна када говоримо о примени Закона јер се предвиђа постепено, а не преко ноћи, уз укључивање мање заступљеног пола у политички и јавни живот земље.

Став Министарства: Наведени коментар биће искоришћен у образложењу закона, али није довољно конкретан да би се уградио у законску норму.

6. Предлаже се измена у члану 1. став 2.

Мере за остваривање и унапређивање родне равноправности подразумевају стварање једнаких могућности за учешће и равноправан третман жена и мушкараца у области рада, запошљавања, самозапошљавања, социјалног осигурања, социјалне и здравствене заштите, образовања, одбране и безбедности, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта, политичког деловања и јавних послова, репродуктивних и сексуалних права, приступу роби и услугама, као и мере за спречавање и сузбијање родно заснованог **вербалног и невербалног насиља**, насиља над женама и насиља у породици.

Став Министарства: Прихвата се, уз преформулацију. Уместо „вербалног и невербалног насиља“, у члан 1. став 2. претпоследњи ред, после речи „мера за спречавање и сузбијање“ (на основу предлога Заштитника грађана), а затим уградити синтагму „свих облика“ родно заснованог насиља. (на основу предлога заменице чланице Посебне радне групе из МРЗБСП).

Такође, на основу предлога заменика чланице Посебне радне групе из КТРР у члан 1. став 2. после речи „одбране и безбедности“, додати речи „саобраћаја, енергетике и комуникација“.

7. Предлаже се измена у члану 4. став 5.

Непосредна дискриминација на основу пола, односно рода, постоји ако се лица или групе лица, због њиховог пола односно рода, у истој или сличној ситуацији, било којим актом, радњом или пропуштањем, изјавом, стављају или су стављени у неповољнији положај, или би могли бити стављени у неповољниј и положај.

Дискриминацијом на основу пола, односно рода, сматра се и **вербално и невербално узнемиравање**, понижавајуће поступање, сексуално узнемиравање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, односно роду или промени пола, неједнако поступање на основу трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства

и подстицање на дискриминацију као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Став Министарства: Не прихвата се. Министарство сматра да је тешко прецизно дефинисати и нормирати „невербално узнемиравање“ и да је боље у члану 4. став 5. користити постојећу општију одредницу „узнемиравање“.

8. Предлаже се измена и допуна у члану 4.

Додати дефиницију из Закона о забрани дискриминације („Сл. гласник РС“, бр. 22/09), члан 20. Дискриминација по основу пола.

Закон о забрани дискриминације („Сл. Гласник РС“, бр. 22/09) у члану 20. Дискриминација по основу пола наводи: „Дискриминација постоји ако се поступа противно начелу равноправности полова, односно начелу поштовања једнаких права и слобода жена и мушкараца у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.

Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол или због промене пола. Забрањено је и физичко и друго насиље, експлоатација, изражавање мржње, омаловажавање, уцењивање и узнемиравање с обзиром на пол, као и јавно заговарање, подржавање и поступање у складу са предрасудама, обичајима и другим друштвеним обрасцима понашања који су засновани на идеји подређености или надређености полова, односно стереотипних улога полова.“

Став Министарства: Не прихвата се. Уколико се преписују одредбе из других закона, реч је о пренормињу исте материје.

9. Предлаже се допуна у члану 4. став 8.

Потребно је у члану 4. став 8. Нацрта закона, поред судске заштите додати и поступак заштите који спроводи Повереник за заштиту равноправности.

Став Министарства: Не прихвата се. Надлежности Повереника за заштиту равноправности треба да регулише Закон о забрани дискриминације и Закон о изменама и допунама Закона о забрани дискриминације (чија је процедура израде у току), а не Закон о родној равноправности.

10. Предлаже се измена у члану 5.

„Органи јавне власти дужни су да врше родну анализу буџета и да приходе и расходе планирају са циљем унапређења родне равноправности, у складу са законом којим се уређује буџетски систем и принцип родне равноправности у буџетском поступку.“

Тим поводом Савет страних инвеститора поставља питање: - Да ли је могуће дефинисати родно одговорно буџетирање код послодаваца у разумним оквирима, тако да не утиче на интерне акте и процесе појединачних бизниса?

Став Министарства: Не прихвата се. Мишљења само да већина послодаваца у приватном сектору, не би подржала овај предлог, поготово што ова иницијатива Савета страних инвеститора није јасно формулисана тко да може да се нормира. Мишљење Министарства је да ову иницијативу треба размотрити приликом израде Националне стратегије за родну равноправност и, при том, утврдити да ли постоји сагласност домаћих и страних послодаваца да тај предлог буде формулисан као посебна мера.

11. Предлаже се измена у члану 6. тачка 2) (односи се на члан 6. НОВА ТАЧКА 3) – напомена Министарства):

Поводом некадашње тачке 2, (НОВА ТАЧКА 3) се наводи: „3) пол представља биолошку карактеристику на основу које се људи деле на жене и мушкарце;“. Тим поводом, Савет страних инвеститора је поставио питање шта се дешава са особама које се не изјашњавају ни као жене ни као мушкарци?

Став Министарства: Не прихвата се предложена измена у члану 6. тачка 3). У члану 6. тачка 3) је садржано опште прихваћено одређење појма „пол“, док је у Нацрту закона у члану 6. тачка 1) садржано одређење појма „род“ којим је обухваћена наведена материја.

12. Предлаже се измена у члану 6. тачка 8) (односи се на члан 6. НОВА ТАЧКА 10) – напомена Министарства), тако што би се додала синтагма „вербално насиље“:

„8) (НОВА ТАЧКА 10) родно засновано насиље је сваки облик физичког, сексуалног, психичког, економског и социјалног насиља које се врши према лицу или групама лица због припадности одређеном роду, као и претње таквим делима, без обзира на то да ли се дешавају у јавном или приватном животу;“

Став Министарства: Не прихвата се. Министарство није сагласно да се термин психичког и вербалног насиља изједначава и да се уноси нова класификација насиља и то на: вербално и невербално насиље, будући да ови појмови имају колоквијално одређење, али не и нормативно одређење.

13. Предлаже се измена у члану 6. тачка 11) (односи се на члан 6. НОВА ТАЧКА 13) – напомена Министарства):

Савет страних инвеститора наводи у члану 6. постојећу формулацију тачке 11) (НОВА ТАЧКА 13) која гласи: „узнемиравање јесте свако нежељено понашање и изјава које има за циљ или последицу повреду достојанства лица или групе лица на основу пола, односно рода, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско, застрашујуће, понижавајуће и увредљиво окружење;“ и напомиње да узнемиравање није само понашање, акт, већ и свака врста писане, изговорене комуникације.

Став Министарства: Не прихвата се. Област комуникације је регулисана другим законом. У члану 6. тачка 13) су под узнемиравањем обухваћени и нежељено понашање и изјава која има за циљ повреду достојанства лица или групе лица.

14. Предлаже се измена у члану 12. (вероватно се мисли на измену у ЧЛАНУ 6. раније тачка 12), а сада НОВА ТАЧКА 13) јер се члан 12. односи на статистичке податке разврстане по полу – напомена Министарства)

Савет страних инвеститора цитира у члану 12 (ЧЛАН 6. СТАВ 1. НОВА ТАЧКА 13) на следећи начин: „узнемиравање јесте свако нежељено понашање и изјава које има за циљ или последицу повреду достојанства лица или групе лица на основу пола, односно рода, а нарочито ако се тиме ствара страх или непријатељско, застрашујуће, понижавајуће и увредљиво окружење;“ и напомиње да узнемиравање није само понашање, акт, већ и свака врста писане, изговорене комуникације.

Став Министарства: Не прихвата се из разлога који су претходно наведени, јер је реч о идентичном коментару и предлогу, као и под ред. бр. 13. у овом Извештају.

15. Предлог измене у члану 17.

Орган јавне власти, односно послодавац одговоран за реализацију активности утврђених Акционим планом из члана 15. овог закона дужан је да до **1. марта текуће године** за претходну годину достави Министарству извештај о реализованим активностима.

Став Министарства: Не прихвата се предлог за имену рокова за извештавање са постојећег рока „до 31. јанура текуће године“ на нови рок „до 1. марта текуће године“. Наведени рокови за извештавање у Нацрту закона су усклађени са постојећом регулативом. Евентуално, може се унети одредба да се усвојени планови мера и извештаји постављају на сајт правног лица и послодавца, тј. предлог да се поменути планови и извештаји уместо да се достављају електронским или службеним путем ресорном Министарству, убудуће постављају на електронску странацу правних лица и послодаваца, како би се уважиле предности е-Управе у савременом друштву.

16. Предлог допуне у члану 51. (односи се на НОВИ ЧЛАН 56 – напомена Министарства)

Навести и Повереника за заштиту равноправности, у складу са Законом о забрани дискриминације.

Став Министарства: Не прихвата се. Надлежности Повереника за заштиту равноправности регулисани су Законом о забрани дискриминације и нема потребе за преписивањем тих одредби и у Закон о родној равноправности, јер би то довело до пренормирања ове материје.

Заштитник грађана доставио је општи коментар и сугестије, као и 16 појединачних предлога и то:

17. Општи коментари и сугестије

Заштитник грађана поздравља израду Нацрта закона о родној равноправности, с обзиром да, као што овај орган годинама истиче, важећи Закон о равноправности полова није на одговарајући начин уредио област родне равноправности и није усклађен са преузетим међународним обавезама и супсидијерним законодавством. Искуства у примени постојећег Закона о равноправности полова показала су његове слабости, између осталог, недостатак инструмената за имплементацију; непотпуна регулатива (нпр. начин на који су уређени и начин на који се оснивају и примењују локални механизми за родну равноправност); гаранције права чији садржај је ужи од садржаја који гарантује Устав. У својим редовним годишњим извештајима Заштити грађана понавља препоруку да Влада треба да предложи, а Народна скупштина да усвоји Закон о родној равноправности.

Став Министарства: Прихвата се. Наведени коментар Заштитника грађана биће садржан у Образложењу Нацрта закона о родној равноправности.

18. Предлог измене и допуне у члану 4.

У члану 4. Предлога нацрта Закона о родној равноправности, након речи „културној“, треба да се дода реч „области“.

У члану 4. став 5. након речи „насиље засновано на полу, односно роду“, а пре речи „или промени пола“, требало би додати речи „родном идентитету“. Након речи „или промени пола“ требало би додати речи „односно прилагођавању пола **родном идентитету**, тако да гласи „Дискриминацијом на основу пола, односно рода, сматра се и узнемиравање, понижавајуће поступање, сексуално узнемиравање и сексуално уцењивање, родно заснован говор мржње, насиље засновано на полу, односно роду, **родном идентитету** или промени пола, односно прилагођавању пола **родном идентитету**, неједнако поступање на основу трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета, одсуства ради посебне неге детета у својству очинства и материнства (родитељства), усвојења, хранитељства, старатељства и подстицање на дискриминацију као и сваки неповољнији третман који лице има због одбијања или трпљења таквог понашања.

Став Министарства: Делимично се прихватају сугестије Заштитника грађана у вези измена и допуна у члану 4. Нацрта закона и то тако што се у члану 4. став 1. претпоследњи ред, пре речи „културе“, додаје реч „области“.

Уместо синтагме „родни идентитет“ у Нацрт закона ће се унети синтагма „полне карактеристике“, коју је предложио током јавне расправе UNICEF, будући да су полне карактеристике део личног својства, као и због чињенице да ће ово Министарство ускоро приступити изради посебног Нацрта закона о родном идентитету, којом ће се ова материја ближе уредити.

19. Похвала у вези члана 6. тачке 2) и 8) (НОВА ТАЧКА 9) и члана 10. став 1.

Одлично је што су у тачки 2) члана 6. експлицитно наведене одређене осетљиве друштвене групе, које се најчешће сусрећу са дискриминацијом и другим видовима кршења њихових права и што су посебно поменути у члану 10. ставу 1.

Похваљујемо што се у оквиру тачке 8. истог члана наведено да „уравнотежена заступљеност полова постоји када је заступљеност једног од полова између 40-50% у односу на други пол“, а с обзиром на препоруку Комитета за елиминисање дискриминације жена из 2019. године бр. 28. из Закључних запажања у вези са Четвртим периодичним извештајем Републике Србије:

Комитет препоручује да држава потписница: б) усвоји Нови закон о родној равноправности, којим се утврђује квота од 50% заступљености жена у областима друштвеног живота у којима постоји неуравнотежена заступљеност полова, и прошири квоту на све јавне власти и управе;

Ово решење је и у складу са препоруком бр. 2. из Посебног извештаја Заштитника грађана „Заступљеност жена на местима одлучивања и позиција и активности локалних механизма за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе у Србији“ из 2018. године:

Потребно је, у складу са општеприхваћеним међународним стандардима, усвојити закон којим ће се прописати заступљеност мање заступљеног пола у свим органима власти и управљачким органима у јавном сектору у обиму од најмање 40%.

Став Министарства: Уз захвалност, прихвата се.

20. Предлог за измену члана 14. став 1.

Мишљења смо да је у члану 14. ставу 1. требало избрисати реч „превенција“ пошто су наведене речи „...и превенција и спречавање...“, а оне су синоними.

Став Министарства: Прихвата се. Исправно је указивање да је страни термин „превенција“ синоним са термином у српском језику „спречавање“. Сходно томе, у тексту Нацрта закона уместо речи „превенција“ треба користити реч „спречавање“, и сходно томе у текст Нацрта закона унети синтагму појмова: „спречавање и сузбијање“...

21. Коментар у вези члана 12. став 2. и предлог у вези члана 28. став 2.

Од изузетног значаја је што се у члану 12. став 2. помиње прикупљања и обраде статистичких података о неплаћеном кућном раду и што је одредба члана 28. става 2 посвећена вредновању неплаћеног кућног рада. Како би се омогућило да жене које обављају активности које представљају неплаћени кућни рад имају одређену корист од тога, мишљења смо да је потребно размотрити да у оквиру члана 28, као трећи став или у оквиру посебног члана пропише:

„Незапослено лице које није здравствено осигурано по било ком другом основу, стиче право на здравствено осигурање по основу рада у кући (вођење домаћинства, старање о подизању деце, старање о осталим члановима породице, рад на пољопривредном имању и др.).“

Став Министарства: Прихвата се. Уградити предложену одредбу у члан 28, став 3. Нацрта закона, с тим што треба брести реч на почетку овог става: „Незапослено“ и започети са „Лице...“, затим направити разлику између неплаћеног рада у кући и неплаћеног рада на пољопривредном имању. Наведена одредба треба да гласи: „Лице које није здравствено осигурано по било ком другом основу, стиче право на здравствено осигурање по основу **неплаћеног** рада у кући (вођење домаћинства, старање о подизању деце, старање о осталим члановима породице) и **неплаћеног** рада на пољопривредном имању и др.“

22. Предлог допуне у члану 20. став 2.

У члан 20. став 2. у првој реченици, након речи „у односу на пол“ потребно је додати речи „род, родни идентитет“, а пре речи „или због промене пола“ потребно је додати речи „односно прилагођавања пола родном идентитету“, тако да гласи:

„Забрањено је ускраћивање права или јавно или прикривено признавање погодности у односу на пол, род, **родни идентитет** или због промене пола, односно прилагођавања пола **родном идентитету**“.

Став Министарства: Не прихвата се. Уместо синтагме „родни инентитет“ у Нацрт закона унети синтагму „полне карактеристике“, коју је предложио током јавне расправе UNICEF, будући да су полне карактеристике део личног својства, као и због чињенице да ће ово Министарство ускоро приступити изради посебног Нацрта закона о родном идентитету, којом ће се ова материја ближе уредити.

23. Похвала у вези члана 33. став 4.

Изузетно је значајна одредба садржана у члану 33. ставу 4. посвећена забрани родне неравноправности за време одсуства са рада због трудноће, породилског одсуства, одсуства ради неге детета и одсуства ради посебне неге детета.

Став Министарства: Уз захвалност, прихвата се.

24. Предлог допуне у члану 46. став 2.

У оквиру члана 46. став 2. би требало након речи „обезбеђује“, а пре речи „репродуктивно“ додати речи „сексуално и...“, тако да гласи „сексуално и репродуктивно здравље“.

Став Министарства: Прихвата се. У оквиру члана 46. став 2, након речи „обезбеђује“, а пре речи „репродуктивно“ додају се речи „сексуално и...“, тако да гласи „сексуално и репродуктивно здравље“.

25. Похвала члана 55.

Веома су значајне одредбе садржане у члану 55. којима се прописује издвајање финансијских средстава за организовање и спровођење специјализованих услуга подршке жртава насиља и превенцији насиља.

Став Министарства: Уз захвалност, прихвата се.

26. Предлог допуне у члану 57.

Потребно је размотрити и у оквиру члана 57. прописивање обавезе доношења од стране Владе Националне стратегије за спречавање и сузбијање родно заснованог насиља, односно, спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима, с обзиром да је у ставу 1. тачки 3) овог члана прописана обавеза Владе да доноси Националну стратегију за родну равноправност. Подсећамо да је Националној стратегији за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима, усвојеној на седници Владе Републике Србије 1. априла 2011. године истекло важење, да нова Стратегија још увек није усвојена, а АП за спровођење ове Стратегије никада није ни усвојен. Заштитник грађана у својим редовним годишњим извештајима годинама указује на неопходност усвајања овог стратешког документа и понавља препоруке надлежним органима са тим у вези. Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у децембру 2020. године основало Радну групу за израду Националне стратегије за спречавање и сузбијање насиља над женама у породици и у партнерским односима (2020-2025) и пратећег акционог плана.

Став Министарства: Не прихвата се. У члану 57. тачка 3) већ је садржан наведени предлог, тј. прописана је обавеза Владе да доноси Националну стратегију за родну равноправност а у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, у сарадњи са другим надлежним органима, образована је Радна група која тренутно ради на изради нове стратегије и плана ради регулисања актуелних питања у тој области.

Међутим, у вези члана 57. став 1. тачка 4. којом се прецизирају надлежности Владе у овој области, између осталог, и то да Влада оснива Координационо тело за родну равноправност и Савет за родну равноправност, на захтев заменика чланице у Посебној радној групи из Координационог тела за родну равноправност да се јасније разграниче надлежности ова два тела, унето појашњење у члан 57. став 1. тачка 4. да Влада: „4) образује Координационо тело за родну равноправност, са задатком да усмерава и координира рад државних органа у вези са родним равноправношћу, разматра сва питања и унапређује стање родне равноправности и Савет за родну

равноправност као саветодавно тело Владе у који је укључено цивилно друштво у најширем обиму.“

27. Предлог измена у члану 55. и 60.

Тела за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе надлежна су да:

1) сарађују са свим другим телима за родну равноправност, размењују информације и заједнички делују у циљу остваривања и унапређења родне равноправности;

2) прате израду и доношење развојних планова и других аката у областима из надлежности јединица локалне самоуправе и дају сугестије за увођење родне перспективе у планске и друге акте;

3) иницирају мере и активности у циљу остваривања и унапређивања родне равноправности у свим областима за које су надлежне скупштина и органи управе у јединицама локалне самоуправе;

4) прате рад органа јавне власти у јединицама локалне самоуправе и његове ефекте на остваривање и унапређивање родне равноправности;

5) прате израду и реализацију локалног буџета уз старање о томе да буџет поседује родну перспективу;

6) сарађују са другим радним телима у јединицама локалне самоуправе, размењују информације и знања, учествују у обукама и утичу на рад других радних тела у циљу остваривања и унапређивања родне равноправности;

7) иницирају и прате податке које прикупљају јединице локалне самоуправе који морају бити разврстани по полу и статистички исказани и о томе извештавају Министарство;

8) прате активности локалних институција које се баве спречавањем и сузбијањем насиља у породици, родно заснованог насиља и насиља над женама.“

Уколико се усвоји напред наведени предлог, у оквиру текста става 1. тачке 8) би требало додати речи: „укључујући и рад група за координацију и сарадњу“, тако да гласи:

„8) прате активности локалних институција које се баве спречавањем и сузбијањем насиља у породици, родно заснованог насиља и насиља над женама, укључујући и рад група за координацију и сарадњу.“

Став Министарства: Не прихвата се. Образовање и рад група за координацију и сарадњу су регулисани Законом о спречавању насиља у породици, а њихов рад координирају помесна тужилаштва према истом закону, а не тела за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе.

28. Предлог измена у чл. 60. и 61.

Потребно је усвојити закон којим ће се експлицитно прописати обавеза јединица локалне самоуправе да оснују механизме за родну равноправност на начин који обезбеђује сталност и континуитет механизма и њиховог рада, без обзира на политичке и друге промене у структурама органа јавне власти, као и санкција за неизвршавање те обавезе.

Мишљења смо да треба размотрити да ли је на начин прописан чланом 61. и чланом 60. ставом 1. тачком 2. обезбеђено да се у свим јединицама локалне самоуправе

одреди лице задужено за родну равноправност (члан 61. се односи на органе јавне власти који имају више од 50 запослених и радно ангажованих лица), или је ипак потребно да се у оквиру става 1 пропише тачка 3), како би се обезбедило да се у свим јединицама локалне самоуправе одређује и лице задужено за родну равноправност, тако да гласи:

„у органима јединица локалне самоуправе, актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места одређује се запослени за област родне равноправности и обављање послова у вези са стварањем једнаких могућности и посебних мера за постизање родне равноправности, као и других послова у вези са родном равноправношћу утврђених актима јединица локалне самоуправе, у складу са законом. У раду савета за родну равноправност обавезно учествују и лица задужена за родну равноправност у органима управе јединица локалне самоуправе, која су одређена у **акту о унутрашњег уређењу и систематизацији**, које тим саветима пружају стручну и административно-техничку потпору у раду“.

Став Министарства: Не прихвата се. Овакав предлог би подразумевало ново запошљавање, које није предвиђено нити обухваћено Законом о буџету Р. Србије за 2021. годину. Стога је постојеће решење у Нацрту закона задовољавајуће и у складу са тренутним могућностима.

29. Похвала за члан 62. став 3.

Члан 62. став 3. је у складу са препорукама Заштитника грађана из Посебног извештаја Заштитника грађана „Заступљеност жена на местима одлучивања и позиција и активности локалних механизма за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе у Србији“ из 2018. године:

- Потребно је да се усвоји закон којим ће се утврдити области од значаја за остваривање родне равноправности за које се подаци прикупљају разврстани по полу

- Потребно је да се усвоји закон којим ће се прописати обавеза јединица локалне самоуправе на разврставање података по полу у областима од значаја за остваривање родне равноправности и санкције за неизвршавање ове обавезе

- Потребно је да јединице локалне самоуправе својим општим актима и на други начин обезбеде разврставање података из службених евиденција по полу и прикупљање података на родно осетљив начин у свим областима од значаја за остваривање родне равноправности. или на други начин обезбеде обавезу скупштина јединица локалне самоуправе да разматрају извештаје механизма за родну равноправност о стању у области родне равноправности.

Став Министарства: Уз захвалност, прихвата се.

30. Похвала за члан 63. став 3.

Члан 63. ставови 2. и 3. је у складу са препорукама Заштитника грађана из Посебног извештаја Заштитника грађана „Заступљеност жена на местима одлучивања и позиција и активности локалних механизма за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе у Србији“, из 2018. године:

- Потребно је усвојити закон којим ће се успоставити механизам праћења и надзора над оснивањем и радом механизма за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе у извршавању обавеза на остваривању родне равноправности и оснивању механизма за родну равноправност.

- Потребно је да јединице локалне самоуправе својим општим актима или на други начин успоставе обавезу механизма за родну равноправност да најмање једном годишње достављају скупштини своје јединице локалне самоуправе извештаје о стању у области родне равноправности у јединици локалне самоуправе.

- Потребно је да јединице локалне самоуправе својим општим актима или на други начин обезбеде обавезу скупштина јединица локалне самоуправе да разматрају извештаје механизма за родну равноправност о стању у области родне равноправности.

Став Министарства: Уз захвалност, прихвата се.

31. Предлог допуне члана 27. став 3.

Приликом навођења теже запошљивих категорија лица требало би поменути и особе другачије сексуалне оријентације и **родног идентитета**, припаднике Ромске националне мањине, старије особе.

Став Министарства: Не прихвата се. Запошљавање категорија теже запошљивих лица треба да буде регулисано Законом о запошљавању, а забрана дискриминације осетљивих категорија лица треба да буде регулисана Законом о забрани дискриминације. Измене и допуне које се предложене треба да буду регулисане изменама и допунама наведених закона, а не Законом о родној равноправности.

32. Предлог измене члана 28. став 3. или у оквиру посебног члана

„Незапослено лице које није здравствено осигурано по било ком другом основу, стиче право на здравствено осигурање по основу рада у кући (вођење домаћинства, старање о подизању деце, старање о осталим члановима породице, рад на пољопривредном имању и др.)“.

Став Министарства: Не прихвата се. Већ смо претходно утврдили то право изменама и допунама у члану 28. став 3. Нацрта закона у овом Извештају под ред. број 21, па би се уношењем идентичне одредбе, као посебног члана у Нацрт овог закона, дошло до пренормирања наведене материје.

33. Предлог измене и допуне члана 37. став 1.

Мишљења смо да је потребно у оквиру члана 37. став 1, поред постојећих, уврстити и нову тачку, која гласи:

„повећање видљивости припадника осетљивих друштвених група у уџбеницима, наставним плановима и програмима у складу са принципима инклузивног образовања;“

Осим наведеног, предлагемо да се у истом члану тачка 5. допуни тако да се након речи: „препознавање и заштиту од дискриминације како на основу пола, односно рода“, а пре речи „тако и на основу других личних својстава“ додају речи „**сексуалне оријентације, родног идентитета, инвалидитета, расе, националне припадности или етничког порекла**“. У оквиру исте тачке би након речи: „положаја и заштите особа са инвалидитетом, а пре речи „вршњачког насиља“ требало додати речи „и других осетљивих друштвених група“.

Мишљења смо да би у истом члану тачку 8. требало допунити, тако да гласи:

„Предузимање посебних мера ради интегрисања у систем васпитања и образовања лица која због свог пола, рода, родног идентитета, родних стереотипа,

брачног стања, културе, традиције и друштвено-економских услова рано напуштају школовање;“

Став Министарства: Након додатних консултација Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог са Министарством просвете, науке и технолошког развоја, делимично се прихватају наведени предлози Заштитника грађана и то:

Делимично се прихвата предлог Заштитника грађана да се у оквиру члана 37. став 1. поред постојећих, уврсти нова синтагма, која гласи: „повећање видљивости припадника осетљивих друштвених група у уџбеницима, наставним плановима и програмима у складу са принципима инклузивног образовања;“, тако што се не уводи нова тачка већ се врши преформулација у члану 37. став 1. тачка 3), тако да гласи:

„(3) обезбеде да садржаји планова и програма наставе и учења, односно студијских програма и уџбеника и другог наставног материјала буду такви да афирмишу равноправност, **повећају видљивост осетљивих друштвених група и допринос жена науци...**“

Делимично је прихваћен други предлог Заштитника грађана да у истом члану, подтачку (5) требао допунити, уз преформулацију. Наиме, уважавајући предлог МПНТР и UNICEF-а, уграђује се измена и допуна у члан 37. став 1. подтачка (5), тако да гласи:

„(5) континуирано стручно усавршавање и додатно образовање запослених у образовању, као и стручно оспособљавање приправника за подстицање родне равноправности, препознавање и заштиту од дискриминације како на основу пола, односно рода, **сексуалне оријентације, полних карактеристика, инвалидитета, расе, националне припадности или етничког порекала**, тако и на основу других личних својства.

Делимично прихваћен коментар Заштитника грађана и UNICEF-а на члан 37. став 1. подтачка (8), тако да гласи:

„(8) предузимање посебних мера ради ~~интеграције~~ **интеграције активног укључивања** у систем образовања и васпитања лица која су због свог пола, односно рода, **полних карактеристика, родних стереотипа, брачног стања, традиције и друштвено-економских услова у повећаном ризику од напуштања образовања;**“.

Удружење жртава насиља „ХАЈР“ (Хајрија Рамадани) доставило је општи коментар и 9 појединачних предлога, и то:

34. Општи коментари на Нацрт закона о родној равноправности

Укратко желим да Вам објасним и представим кроз шта жртва насиља пролази кад је ПРИНУЂЕНА ДА ПОБЕГНЕ ОД НАСИЛНИКА. Први њен корак је обраћање полицији и центру за социјални рад евентуално лекару ако су велике повреде. Жртва је у великој конфузији, страху, стресу где је прво јако тешко да изнесе шта се све десило због неповерења према институцијама то јест службеника који је у тој институцији. Жртва насиља, због конфузије и страха не уме све да изнесе, на пример ако је било физичког насиља или ако је било принудног интимнога односа (силовање – принуде на сексуални однос) што је већ кривично дело. Такође, службеници требају да знају да приступе жртви и да приликом узимања изјаве од исте дођу до правих детаља самог догађаја, на пример, као што се десило да социјални радник пита жртву кад је изашла

из куће, да имају у виду да ЖРТВА НИЈЕ ИЗАШЛА, ОНА ЈЕ ИЗБАЧЕНА ИЛИ ОТЕРАНА.

У поступку остваривања својих права жртва се суочава са додатним стресом од самог почетка борбе за своја људска права и правду. 1. Центар за социјални рад; 2. Полиција; 3. Јавни тужилац; 4. Сигурна кућа; 5. Психолог/Психијатар; 6. Адвокат Да не причамо колико предмета има приликом суђења, судија и разних адвоката коју жртву заступају. То изгледа овако: 1. Бракоразводна парница, ту је један судија; 2. Кривични поступак у вези са насиљем у породици, опет посебан поступак; 3. Старатељство над дететом, опет посебан поступак; 4. Алиментација, опет посебан поступак; 5. Државина, опет нови поступак, и која треба да се реши по хитном поступку, а зна да тај поступак траје од 2 до 3 године; 6. Подела заједничке имовине, и опет посебан поступак и судија; 7. Вештачење која много коштају и то је прва препрека жртве од суђења и она се враћа насилнику, затим доказивање које жртви стварају финансијски трошак при том жртва нема никакве доказе јер насилник ни у присуству полиције неће да да њене личне ствари, а при том нема подршку ни од полиције, која пак њој каже да може да узме само личне документе и четкицу за зубе. Овим је жртва додатно лишена својих права без својих личних ствари, доказа и финансијски оштећена.

Молим Вас имајте разумевање да сваки пут када жртва мора да изађе на оволико суђења она има страх и стрес пет дана пре суђења, током суђења и након суђења, а на суђењу она иде сама пошто нема правну помоћ јер институције које „нуде“ бесплатну правну помоћ дају само правни савет и по шаблону жртви откуцају тужбе и друга писмена, а деси се да и ту погреше. И ако жртва добије бесплатну правну помоћ институције жртви **пошаљу увек приправника** и то никад истог. Зато сматрамо да жртва и насилник немају исти третман током суђења. Такође, проблем је и у судским поступцима, тј. на самом суђењу где се открије адреса од жртве, што је додатно доводи у опасност од насилника.

Тако рецимо ми имамо пример у удружењу у једном судском поступку насиља у породици особа која је жртва насиља (која је мењала неколико пута пребивалиште) те није смела да пред насилником каже које је њено садашње пребивалиште, где је рекла судији да ће од адвоката да сазна њену адресу али да ту информацију не сазна насилник, и овде судија није имала разумевања те је претила казном од 150.000 динара. Тад је жртва рекла „да ће пре прихватити казну него да ме насилник нађе и убије!“. за исплату или надокнаду одштете жртви насиља. Уколико се усвоји да се исплаћује рад код куће незапосленим женама, постоји ризик од дуготрајног излагања трошковима доказивања на суду да ли је то било виђено на исти начин очима супружника. Што смо дошли до закључка да жртва мора да прође кроз све горе наведене институције да би дошло до суђења али не код једног судије него пред више судија у различитим горе наведеним поступцима. Као што видите са колико препрека се жртва суочава где јој се одузима способност да ради, да финансира дете, што се то зове **ДОДАТНА ВИКТИМИЗАЦИЈА ЖРТВЕ** јер суђења трају много година.

Када кажем **ТРОШКОВИ:**. Жртва има трошак од позива телефонски да закаже кад ће институција да је прими, аутобуска карта која је за њу јако велики трошак, изгубљена дневница, а и ризик од отказа, јер она да би остварила своје право мора да иде да даје исказ центру за социјални рад, полицији, јавном тужиоцу и то све посебно, а плус што има посебне, тј. раздвојене судске поступке који трају по 7, 8 година.

Став Министарства: Не прихвата се. Наведени коментари се односе на материју која је регулисана Законом о спречавању насиља у породици и Законом о потврђивању Конвенције Савета Европе о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 12/13).

35. Предлог промене у чл. 42-50. (мисли се на Спречавање и сузбијање родно заснованог насиља у НОВИМ ЧЛ. 48-55. – напомена Министарства)

У одредбама чланова 42-50. (НОВИ ЧЛ. 48-55.) би требало да се користе термини који су већ устаљени у пракси када је у питању заштита од насиља, посебно насиља у породици – те да се уместо „лица која имају искуство насиља“ употребљавају термини „жртве насиља“ и слични, из важећих прописа.

Такође, у наведеним одредбама, као и у осталим одредбама самог закона, би требало ускладити терминологију са другим важећим прописима у смислу да се уместо термина „починилац“, користе или термин „учинилац“ или „извршилац“.

Став Министарства: Прихватају се оба предлога. У текст Нацрта закона свуда уместо термина „особе са искуством насиља“ унети термин „жртве насиља“, као и уместо термина „починилац“ унети термин „извршилац“.

36. Предлог измене и допуне у називу поднаслова VI

„Спречавање и сузбијање родно заснованог насиља, насиља у породици и *посебно* насиља над женама“.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог јер је „спречавањем и сузбијањем родно заснованог насиља“ обухваћено и насиље над женама.

37. Предлог измене и допуне наслова изнад члана 43. (НАСЛОВ ИЗНАД НОВОГ ЧЛАНА 48. – напомена Министарства)

„Забрањује се насиље у породици и *посебно* насиље над женама“.

Став Министарства: Не прихвата се. У питању је примедба на наслов изнад члана 43. Нацрта закона са јавних консултација, а који је дорађиван пред јавну расправу. Нови наслов изнад члана 48. је већ преформулисан, тако да у верзији Нацрта закона за јавну расправу гласио: „Забрана насиља на основу пола, односно рода“. Тиме је и овај предлог измене и допуне члана 43. беспредметан, односно обухваћен постојећом формулацијом наслова изнад члана 48.

38. Предлог измене и допуне члана 43. (НОВИ ЧЛАН 48. – напомена Министарства)

„Забрањује се насиље у породици и *посебно* насиље над женама у складу са законом“.

Став Министарства: Не прихвата се. У питању је примедба на садржај члана 43. Нацрта закона са јавних консултација, а који је дорађиван пред јавну расправу.

Нови члан којом се регулише ова материја је члан 48. који гласи: „Забрањује се сваки ооблик насиља заснован на полу, односно роду у приватној и јавној сфери.“ Тиме је и овај предлог измене и допуне члана 43. беспредметан, односно већ обухваћен постојећом формулацијом члана 48.

39. Предлог измене и допуне члана 47. став 1. тачка 1) (НОВИ ЧЛАН 52. став 1. тачка 1) - напомена Министарства)

„Пружање у поверљивом облику услуге СОС телефона за *лица* са искуством родно заснованог насиља, коју на територији Републике Србије обезбеђује и финансира Министарство, а на територији јединица локалне самоуправе надлежни орган јединице локалне самоуправе“.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Већ је прихваћен предлог удружења „Хајр“ да се синтагма „особе или *лица* са искуством родно заснованог насиља“, замене синтагмом „жртве насиља“, тако да ће се ова измена унети и у нови члан 52. став 1. тачка 1). Видети опширније под редним бројем 35. овог Извештаја.

40. Предлог нове тачке у оквиру члана 47. став 1. тачка 7) (НОВИ ЧЛАН 52. став 1. тачка 1) - напомена Министарства)

Предлаже се увођење нове тачке 7 која гласи:

„Обезбеђивање ослобођења од плаћања свих трошкова за лица са искуством насиља (жртве насиља), укључујући али не ограничавајући се на трошкове судских такси, вештачења и др.“

Став Министарства: Не прихвата се увођење нове тачке 7) у нови члан 52. Ова материја се регулише другим законима, а не Законом о родној равноправности.

41. Предлог нове тачке у оквиру члана 47. став 1. тачка 8) (НОВИ ЧЛАН 52. став 1. тачка 8)

Предлаже се увођење нове тачке 8) која гласи:

„Обезбеђивање ограничења трајања поступака у којима су учесници жртве насиља на максимално годину дана.“

Став Министарства: Не прихвата се увођење нове тачке 8) у нови члан 52. Ова материја се регулише другим законима, а не Законом о родној равноправности.

42. Предлог новог члана 49а или новог члана 5), уз пренумерацију осталих чланова (мисли се на НОВИ ЧЛАН 55а или 56. – напомена Министарства)

„Породични суд

Члан 49а (Члан 50.)

У свим поступцима у којима су учесници жртве насиља суди Породични суд у складу са законом.“

или алтернативно:

„Посебна одељења за сузбијање насиља

Члан 49а (Члан 50.)

„За поступање у поступцима у којима су учесници жртве насиља надлежна су посебна одељења за сузбијање насиља, у складу са законом.“

Став Министарства: Не прихвата се. Наведена материја треба да буде регулисана Породичним законом, а не Законом о родној равноправности.

43. Предлог новог члана 49б или новог члана 50, уз пренумерацију осталих чланова (мисли се на НОВИ ЧЛАН 55а или 56. – напомена Министарства)

„Право становања (habitatio)

Члан 49б (Члан 51.)

Деца и родитељ који врши родитељско право имају право становања на стану чији је власник други родитељ деце ако деце и родитељ који врши родитељско право немају право својине на усељивом стану.

Право становања траје док траје право на издржавање деце, а најкасније до 26. године живота најмлађег детета у породици.“

Став Министарства: Не прихвата се. Ово право треба да буде регулисано другим одговарајућим законом (нпр. Законом о спречавању насиља у породици или Породичним законом), а не Законом о родној равноправности.

Министарство државне управе и локалне самоуправе – МДУЛС (Нина Фира и Марија Пилиповић), доставило је општи коментар и 11 појединачних коментара и предлога, и то:

44. Општи коментар

Прописивање прекршајне одговорности за непоштовање прописа који уређују област изборног законодавства није предмет овог закона.

Законом о избору народних посланика, Покрајинском скупштинском одлуком о избору посланика у скупштину АПВ и Законом о локалним изборима је, на целовит начин, уређено остваривање и заштита изборних права, па и прекршајна одговорност.

Став Министарства: У вези са наведеним чланом делимично је прихваћен предлог МДУЛС да у Нацрту закона у члану 44. треба предвидети одговарајућу норму која се односи на поштовања родне равноправности приликом политичких избора, јер таква норма већ постоји, али је прихваћено да треба брисати прописивање прекршајне одговорности политичких странака, што је и учињено.

45. Предлог допуне члана 6.

Прецизирати појам послодавац, тако што ће се под појмом послодавца препознати лице које врши права и дужности у име РС, АП и ЈЛС.

Прописима којима се уређује радно правни статус запослених на различит начин се регулише појам послодавца, па је према *Закону о раду* послодавац, у смислу тог закона, домаће или страног правно или физичко лице, које запошљава односно радно ангажује, једно или више лица, док је према прописима у надлежности *МДУЛС-а, Законом о државним службеницима и Законом запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе*, послодавац државних службеника и намештеника Република Србија, односно АП или ЈЛС за службенике и намештенике у АП или ЈЛС, који немају статус правног лица.

С тим у вези, обавезе које су прописане овим законом за послодавца нису применљиве за РС, АП и ЈЛС (нпр. чл. 32-33. став 1. и члан 34.).

Уколико је намера предлагача овог закона да се и „органи јавне власти“ сматрају послодавцима у смислу овог закона, што се може закључити из појединих предложених одредаба, те да се обавезе прописане за послодавца прописују и за органе јавне власти, у том смислу је потребно уредити поједине одредбе Нацрта закона који је на јавној расправи.

Став Министарства: Прихвата се, уз уградњу новог одређења појма „послодавац“ које је предложило Министарство за државну управу и локалну самоуправу, а садржано је у Закону о забрани дискриминације.

46. Предлог измене у чл. 13., 16. и 18.

Преиспитати поједине одредбе наведених чланова, имајући у виду да нису применљиве на државне органе и органе АП и ЈЛС у делу планова или програма рада.

С обзиром да је чланом 13. став 1. тачка 4. и чл. 16. и 18. Нацрта закона предвиђено, између осталог, да планови или програми рада, односно пословања органа јавне власти обавезно садрже и део о родној равноправности у органу јавне власти, као и да је предвиђено да се посебне мере одређују и спроводе годишњим плановима у оквиру плана рада или програма рада органа јавне власти, а да органи државне управе немају своје годишње планове или програме рада, већ се активности које спроводе органи државне управе огледају кроз нормативне и пројектне активности предвиђене годишњим планом рада Владе РС, као и да други државни органи и органи АП или ЈЛС не доносе своје планове или програме рада, то се наведене одредбе у том делу не би могле применити на државне органе и органе АП или ЈЛС.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Теза да органи јавне власти немају своје планове и програме рада је нетачна. Осим тога, суштина политике уродњавања састоји се управо у томе да сви органи јавне власти и послодавци уграде у своје планска документа део који се односи на начела једнаких могућности и равноправности полова, гарантованих Уставом и да их спроводе у пракси. Међутим, ресорно Министарство прихвата могућност да МДУЛС накнадно достави по овом питању допуну и конкретан предлог како треба да гласе измене у члану 13. став 1. тачка 4. и у чл. 16. и 18. Нацрта закона, коју треба уградити у Нацрт закона о родној равноправности.

47. Предлог да се члан 16. став 2. усклади са чланом 10. став 2.

Члан 16. став 2. Посебне мере одређују се и спроводе у оквиру годишњих планова или програма рада, односно пословања, које, у складу са овим ~~законом~~—И ДРУГИМ ЗАКОНИМА, припремају и доносе органи јавне власти и послодавци (у даљем тексту: план или програм), који, поред елемената прописаних законом, обавезно садрже и део који се односи на остваривање и унапређење родне равноправности.

Став Министарства: Прихвата се. Уградити у члан 16. став 2. формулацију која је усклађена са чланом 10. став 2. тако што ће се после речи: „у складу са овим“, додати речи: „и другим законима“.

48. Предлог измене у члану 28. став 1.

Ову одредбу у делу „стручног усавршавања и додатног образовања, стручног усмеравања; напредног стручног усавршавања и преквалификације“, потребно је преиспитати са аспекта обавеза органа јавне власти, односно уредити у складу са Законом о државним службеницима и Законом о запосленима у аутономним покрајинама и јединицама локалне самоуправе („стручно усавршавање и додатно образовање;“).

Став Министарства: Прихвата се. У члану 28. став 1. брисати речи: „стручног усавршавања и додатног образовања, стручног усмеравања; напредног стручног усавршавања и преквалификације“, и уместо тога додати речи: „стручно усавршавање и додатно образовање;“

49. Члан 29. став 4. тачка 3), став 5. и став 6. тачка 1)

У члану 29. став 4. тачка 3) мења се и гласи: „додатно образовање, стручно оспособљавање и стручно усавршавање;“.

Одредбу става 5. члана 29. у делу „стручног усавршавања и додатног образовања, стручног усмеравања; напредног стручног усавршавања и преквалификације“, потребно је преиспитати са аспекта обавеза органа јавне власти, односно уредити у складу са ЗДС и ЗЗАПЈЛС („стручно усавршавање и додатно образовање;“).

У члану 29. став 6. тачка 1) мења се и гласи:

„1) програме стручног усавршавања и стручног оспособљавања спроводе уважавајући њихове породичне обавезе (обавезе старања и бриге о деци, старијим и болесним члановима породице и сл.);“.

Став Министарства: Прихвата се предлог и у члану 29. став 4. тачка 3), став 5. и став 6. тачка 1) унети све измене које је предложило МДУЛС.

50. Предлог измене члана 33. став 3. тачка 1)

Члан 33. став 3. тачка 1) мења се и гласи:

„1) стручно усавршавање и додатно образовање;“.

Став Министарства: Прихвата се предлог и у члану 33. став 3. тачка 1) мења се и гласи:

„1) стручно усавршавање и додатно образовање;“.

51. Предлог измене члана 35. став 2. тачка 3)

У члану 35. став 2. тачка 3) речи: „приступа професионалном или стручном усавршавању“, замењују се речима: „приступа праву на стручно усавршавање, стручно оспособљавање и додатно образовање“.

Став Министарства: Прихвата се предлог и у члану 35. став 2. тачка 3) речи: „приступа професионалном или стручном усавршавању“, се замењују речима: „приступа праву на стручно усавршавање, стручно оспособљавање и додатно образовање“.

52. Предлог измене члана 37. став 1. тачка 4) подтачка (б)

У члану 37. став 1. тачка 4) подтачка (б) брише се.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Ово је члан којим се регулишу обавезе органа јавне власти и послодаваца у области образовања, васпитања и науке и

технолошког развоја, а не само усавршавања запослених у органима државне управе и локалне самоуправе за које је надлежна Национална академија за јавну управу, тако да се односи и на Правосудну академију, Војну академију, државне и приватне универзитете и остале образовне и васпитне институције у Републици Србији. Стога, потребно је да МПНТР и МДУЛС додатно сагледају овај проблем и одустану од брисања ове подтачке или предложе измену и допуну у члану 37. став 1. подтачка (6) ресорном Министарству, којом би се сагледали сви аспекти наведеног проблема.

53. Предлог за измену члана 61. став 6.

Члан 61. став 5. Нацрта закона прописано је да лица задужена за родну равноправност морају бити обучена за обављање послова из става 3. овог члана (НАПОМЕНА: послови лица за родну равноправност уређени су ставом 4. истог члана Нацрта закона).

Ставом 6. наведеног члана Нацрта закона уређено је да Министарство (министарство надлежно за послове државне управе који се односе на равноправност полова и питања у вези са родном равноправношћу), ближе уређује програм и начин обуке лица задужених за родну равноправност.

Наведена одредба није у складу са одредбама чл. 97-97љ ЗДС, односно чл. 116-121л ЗЗАПЈЛС.

Између осталог, прописује се да општи програм обуке нарочито, обухвата теме као што је заштита људских права.

Овај програм обуке за сваку годину доноси Влада, на предлог НАЈУ, по претходно прибављеном мишљењу Високог службеничког савета (Општи програм обуке државних службеника), односно по прибављеном мишљењу Савета за стручно усавршавање запослених у ЈЛС (Општи програм обуке запослених у ЈЛС).

Такође, општи програм обуке спроводи НАЈУ.

Уз наведено, у контексту предложеног решења да наведено министарство „ближе уређује програм и начин обуке лица задужених за родну равноправност“, потребно је указати да државни органи доносе посебне програме обуке, али се ови програми обуке припремају, доносе и спроводе само ради стручног усавршавања државних службеника у органу који тај програм припрема, доноси и спроводи (дакле, не и запослених у другим органима јавне власти у смислу овог нацрта закона).

У складу са изнетим, ову одредбу потребно је ускладити са законима који уређују област стручног усавршавања у државним органима и органима ЈЛС, односно евентуално усмерити у правцу дефинисања сарадње са НАЈУ у развоју и припреми програма обуке лица задужених за родну равноправност.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Ресорно Министарство сматра да програм посебне обуке из области родне равноправности, поготово након усвајања овог закона који ће бити новина за већину запослених у органима јавне власти може квалификовано да израде стручњаци у овом Министарству и да га спроводи НАЈУ, уз ангажовање својих сертификованих предавача, односно тренера.

54. Предлог за брисање члана 66. став 1. тачка 1)

Изборним законодавством Републике Србије предвиђено је да недостатак у погледу услова који се тичу родне заступљености на изборној листи представља основ за доношење решења о одбијању проглашења изборне листе, тако да је на тај начин политичка странка већ санкционисана. Поред тога, предлог за чланове органа за спровођење избора (изборне комисије и бирачке одборе) дају посланичке/одборничке групе тако да није јасно зашто би била прекршајно кажњавана политичка странка.

Став Министарства: Прихвата се. Из члана 66. став 1. тачка 1) брише се, као и став 2. овог члана.

55. Предлог за измену члана 69. став 13.

Ставом 13. наведеног члана Нацрта закона уређено је да лица задужена за надзор над применом закона у министарствима и инспекцијским органима морају бити обучена за обављање послова надзора, као и да Министарство (министарство надлежно за послове државне управе који се односе на равноправност полова и питања у вези са родном равноправношћу), уређује програм и начин обуке лица задужених за надзор над применом закона у министарствима и инспекцијским органима.

Наведене одредбе нису у складу са одредбама чл. 97-97љ ЗДС, односно чл. 116-121л ЗЗАПЈЛС, из разлога који су већ наведени у образложењу предлога за измену члана 61. став 6. Нацрта закона.

Став Министарства: Прихвата се. Бисати у члану 69. став 13.

Удружење грађанки „FemPlatz“ доставило је општи коментар и сугестије, као и четири појединачна предлога, и то:

56. Општи коментари и сугестије

Сматрамо да је позитивно да се после седам-осам година чекања, коначно отворила јавна расправа о овом важном закону.

Општи коментар је да је закон декларативног карактера и да не уводи у довољној мери обавезе у погледу остваривања принципа равноправности жена и мушкараца, као и промовисања родне равноправности. Сматрамо да би требало прописати адекватне санкције за непоштовање одредаба овог закона.

Поред тога, сматрамо да је неопходно укључити у закон одредбу са значењем термина који се у закону употребљавају.

Став Министарства: Не прихвата се. У Нацрту закона у глави IX Казнене одредбе, чл. 64-67. садржане су казнене одредбе за прекршаје: послодаваца, осигуравајућих друштава, средстава информисања, органа јавне власти, политичких странака и синдикалних организација, које су усклађене са другим законима. Осим тога, у члану 6. је садржано 23 тачака са одређењима кључних појмова у овом Нацрту закона, тако да се ни други општи коментар не може прихватити као основан.

57. Предлог да се избрише одредба члана 47. став 7. којом је прописано:

„Не сматра се дискриминацијом кршење начела једнаког поступања према женама и мушкарцима уколико је достављање робе и пружање услуга искључиво или преваходно члановима једног пола оправдано законитим циљем, а средства за остварење тог циља су примерена и нужна.“

Став Министарства: Не прихвата се. У вези са наведеним, није прихваћен

предлога удружења „Femplaz“ да се у члану 47. избрише став 7. јер је важан за садржај овог члана и у складу је са захтевима Европске комисије по наведеном питању.

58. Предлог за допуну члана 4.

Додати забрану вишеструке дискриминације жена.

Став Министарства: Прихвата се предложена допуна у члану 4. тако што је у поменути члан унет нови б. став који гласи: „Дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједних личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација).“

59. Предлог за допуну члана 6. став 1.

Додати тачку у којој ће бити дефинисана вишеструка дискриминација жена.

Став Министарства: Прихвата се. У складу са предложеним изменама и допунама и у члан 6. – Појмови, став 1. унета је нова тачка 5) која гласи: „5) дискриминација лица по основу два или више личних својстава без обзира на то да ли се утицај поједних личних својстава може разграничити (вишеструка дискриминација) или се не може разграничити (интерсексијска дискриминација);“

60. Одељак 4 – Спречавање и сузбијање родно заснованог насиља (мисли се на Одељак 6 – Спречавање и сузбијање родно заснованог насиља – напомена Министарства)

Додати одредбу којом ће се уредити успостављање тела/опсерваторије за праћење фемицида у Републици Србији.

Став Министарства: Не прихвата се. Увођење новог тела или опсерваторије за праћење фемицида у Републици Србији није оправдано, с обзиром на чињеницу да Министарство унутрашњих послова успешно води ову евиденцију о укупном броју убијених жена у Србији и јавно објављује те податке.

Министарство културе и информисања (МКИ) – Сектор за информисање и медије доставио је општи коментар и сугестије, као и четири појединачна предлога, и то:

61. Општи коментар и сугестије:

Нацрт закона није усклађен са системским законом који регулише област јавног информисања.

Нацрт закона садржи недовољно прецизна одређења која могу имати негативне последице у практичној примени закона и/или оставити широко поље дискреционе оцене надлежних органа.

Став Министарства: Не прихвата се. Наведени коментар није довољно јасно образложен.

62. Примедбе у вези члана 6.

Одређењем појма органа јавне власти, нарочито у контексту обавеза које у области јавног информисања проистичу из Нацрта закона, под казнене одредбе би се подвели само јавни медијски сервиси, јер остали издавачи медија нису имаоци јавних овлашћења. Отворено је питање да ли је такво решење добро, да ли би могло да значи и дискриминацију медија, те да ли је то уопште жељени *ratio* одредбе овог члана.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Потребно је да МКИ – Сектор за информисање и медије достави ресорном Министарству конкретан предлог за измену и допуну члана 6. како би се обезбедила примена овог закона у свим медијима, у складу са прописима којима се регулише ова област из надлежности МКИ.

63. Примедбе у вези члана 41.

Према Закону о јавном информисању и медијима, јавно информисање остварује се искључиво путем медија.

Члан 41. се односи на садржаје свих „средства обавештавања“, а не само на садржаје медија као средства јавног информисања која имају уреднички обликовани садржај намењен неограниченом броју корисника.

На тај начин, под овај члан подводе се и платформе попут интернет форума, друштвених мрежа и других платформи које омогућавају слободну размену идеја и мишљења њених чланова, а на које се иначе не примењују системски закон из области јавног информисања и које су такође у приватном власништву, те су, према томе, отворена питања, да ли и који органи јавне власти могу да буду прекршајно одговорни и кажњени у контексту чл. 65. т. 9. Нацрта закона.

У ст. 3. члана 41. предвиђена је прилично неодређена обавеза средстава јавног информисања да „развијањем свести о значају родне равноправности доприносе сузбијању родних стереотипа друштвених и културних образаца, обичаја и пракси заснованих на родним стереотипима, дискриминације на основу пола, односно рода и родно заснованог насиља, насиља у породици и насиља над женама“. На тај начин, а у контексту прекршаја предвиђеног чл. 65, т. 9. Нацрта закона, поставља се питање могућности и домашаја прекршајне одговорности за нечињење у испуњавању ове, прилично неодређене обавезе и усаглашености наведене одредбе са стандардом јасне правне норме којим се, између осталог, спречава претерано широко поље дискреционог одлучивања органа јавне власти који ће одлучивати о подношењу захтева за покретање прекршајног поступка.

У вези са чл. 41. ст. 3. Нацрта Закона, додатно указујемо да је медиј, према Закону о јавном информисању и медијима, средство јавног обавештавања нема својство правног лица. У том смислу, не могу се установљавати дужности средстава јавног информисања.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Потребно је да МКИ – Сектор за информисање и медије достави ресорном Министарству конкретан предлог за измену и допуну члана 41. и чл. 65. тачка 9) како би се обезбедила примена овог закона у свим медијима, а у складу са прописима којима се регулише ова област из надлежности МКИ.

64. Предлог за брисање синтагме „средства информисања“у наслову изнад члана 64.

У рубруму наведеног члана изричито су истакнута „средства информисања“.

Мишљења смо да би такво одређење требало брисати, јер је, у контексту прекршаја који су у том члану Нацрта нормирани, сасвим довољно спомињање послодаваца, а што се свакако односи и на послодавце у области јавног информисања.

Став Министарства: Делимично се прихвата. Сматрамо да наглашавање улоге и одговорности коју средства информисања имају у примени овог закона треба да

имају и одговарајући наднаслов изнад члана 64, који гласи: „Прекршаји послодаваца, осигуравајућих друштва и средстава информисања“, као што су и други актери, нпр. органи јавне власти, политичке и синдикалне организације експлицитно наведени у наднасловима других чланова у глави IX Казнене одредбе. Међутим, ресорно Министарство прихвата да МКИ накнадно достави предлог нове формулације овог наднаслоа, уместо предлога да се у потпуности брише синтагма „средства информисања“ у наслову изнад члана 64.

65. Примедба и предлог у вези члана 65. тачка 9):

За прекршај који је предвиђен чл. 65. т. 9. Нацрта закона предвиђено је да ће се новчано казнити одговорно лице у органу Републике Србије, територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе. Орган Републике Србије, територијалне аутономије и органу јединице локалне самоуправе нема никакве обавезе утврђене чланом 41. Нацрта закона, те у том смислу не може да буде ни предвиђено новчано кажњавање одговорног лица у тим органима.

Став Министарства: Прихвата се. Из члана 65. тачка 9) избрисати да се односи на члан 41. Нацрта закона.

Министарство просвете, науке и технолошког развоја - МПНТР (др Снежана Вуковић и Ђурђица Ергић), доставило је четири појединачна предлога, и то:

66. Предлог измене и допуне члана 31. (мисли се на члан 37. – напомена Министарства), став 1. тачка 4) подтачка (3):

„(3) коришћење родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, да у уџбеницима и наставном материјалу као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима, занимањима и лиценцама, као и у другим облицима образовно-васпитног рада.“

Став Министарства: Прихвата се и у члан 37. став 1. тачка 4) подтачка (3) унети измену и допуну тако да гласи: „(3) коришћење родно осетљивог језика, односно језика који је у складу са граматичким родом, у уџбеницима и наставном материјалу, као и у сведочанствима, дипломама, класификацијама, звањима, занимањима и лиценцама, као и у другим облицима образовно-васпитног рада.“

67. Предлог измене и допуне члана 31. (мисли се на члан 37. – напомена Министарства), став 1. тачка 4) подтачка (5):

„континуирано стручно усавршавање и додатне ~~образовање~~ **обуке** запослених у образовању, као и стручно оспособљавање приправника за подстицање родне равноправности...“

Став Министарства: Прихвата се и у члан 37. став 1. тачка 4) подтачка (5) унети измену и допуну тако да гласи: „континуирано стручно усавршавање и додатне ~~образовање~~ **обуке** запослених у образовању, као и стручно оспособљавање приправника за подстицање родне равноправности...“

68. Предлог измене и допуне члана 31. (мисли се на члан 37. – напомена Министарства), став 1. тачка 4) подтачка (7):

„Предузимање посебних мера ради подстицања уравнотежене заступљености полова при упису на студијске програме, програме стипендирања, програме целоживотног ~~образовања~~ **учења**, као и за коришћење информационо-комуникационих технологија“.

Став Министарства: Прихвата се и у члан 37, став 1, тачка 4, подтачка (7) унети измену и допуну тако да гласи: Предузимање посебних мера ради подстицања уравнотежене заступљености полова при упису на студијске програме, програме стипендирања, програме целоживотног ~~образовања~~ **учења**, као и за коришћење информационо-комуникационих технологија“.

69. Предлог допуне у члану 37. став 1. (мисли се на члан 43. став 1 – напомена Министарства)

„Органи јавне власти, као оснивачи установа у области социјалне и здравствене заштите..., дужни су да предузимају посебне мере када у органима управљања и надзора, као и у њиховим телима постоји **осетно неуравнотежена** заступљеност полова.“

Став Министарства: Не прихвата се предлог допуне у члану 43. став 1. јер су речи „осетно неуравнотежена“ већ садржане у том члану Нацрта закона, тј. тај став гласи: „Органи јавне власти, као оснивачи установа у области социјалне и здравствене заштите..., дужни су да предузимају посебне мере када у органима управљања и надзора, као и у њиховим телима постоји **осетно неуравнотежена** заступљеност полова.“ Такође, напомињемо да је у члану 6. – Појмови, тачка 8) дефинисана уравнотежена заступљеност полова, као и осетно неуравнотежена заступљеност полова.

Аутономни женски центар (АЖЦ), у сарадњи са Групом 484 и Астром – Акцијом против трговине људима, чланицама Коалиције прЕУговор (Вања Мацановић и Тања Игњатовић) групписали су своје коментаре у обрасцу у три групе и доставили су четири општих коментара и сугестија, пет појединачних коментара и сугестија, као и 6 предлога за измену и допуну појединачних чланова, и то:

70. Општи коментари и сугестије:

Члан 12. – Статистички подаци разврстани по полу, став 2 – није јасно **који органи јавне власти** (и на ком нивоу) прикупљају и обрађују статистичке податке о неплаћеном кућном раду.

Члан 25. – Праћење, планирање, спровођење и објављивање резултата политика једнаких могућности, став 1 – да ли је јасно **шта значи појам „инклузивна безбедност“** (који се помиње и у члану 38)?

3. Област образовања, васпитања и технолошког развоја – члан 37. – не треба користити акроним ако није наведен појам у целини, као што је случај са акронимом СТЕМ науке (а акроним ИКТ сектор, би требало да се појави у загради и на месту где се тај појам први пут наводи).

Члан 64. и 65. - Сматрамо да је казна рада у јавном интересу неправедно изостављена као могућа санкција за кршење одредби закона, као и заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове.

Став Министарства: Прихвата се општи коментар у вези члана 12. – Статистички подаци разврстани по полу, став 2. није јасно који органи јавне власти (и на ком нивоу) прикупљају и обрађују статистичке податке о неплаћеном кућном раду. Након консултације садржаја Закона о званичној статистици, којом је ова материја ближе уређена, унети измену у члану 12. у виду новог става 2. и одговарајуће измене у ставу 3. тако да гласе:

„Подаци о неплаћеном кућном раду који се прикупљају и евидентирају од стране произвођача званичне статистике и јавно објављују и представљају званичну статистику Републике Србије, у складу са законом.

Органи јавне власти дужни су да на годишњем нивоу објављују административне податке о неплаћеном кућном раду, **ради преузимања од стране произвођача званичне статистике** у циљу утврђивања његове укупне вредности и његовог учешћа у бруто друштвеном националном доходу.“

Није прихваћен општи коментар у вези члана 25. – Праћење, планирање, спровођење и објављивање резултата политика једнаких могућности, став 1. као и у члану 38. У вези евентуалне употребе појма „инклузивна безбедност“ и његовог одређење у Нацрту закона, потребно је наведени предлог ускладити са одређењима у Стратегији националне безбедности Републике Србије и одговарајућој законској регулативи донетој у области безбедности.

Прихвата се општи коментар у вези члана 37. који се односи на области образовања, васпитања и технолошког развоја да не треба користити акроним, ако није наведен појам у целини, као што је случај са акронимом СТЕМ науке и акроним ИКТ сектор. У вези са наведеним, ресорно Министарство је затражило појашњење од надлежног МПНТР и добило појашњење да ИКТ је акроним за Информационо-комуникационе технологије, а СТЕМ (STEM) је акроним за Science, Technology, Engineering and Mathematics и представља образовни приступ где се садржаји природних предмета и математике обрађују кроз интегрисане, интердисциплинарне и иновативне активности. У складу са наведеним, унети значење ових скраћеница у зградама у члану 37. став 3. тачка 4) Нацрта закона, тако да гласи:

„4) промоцију укључивања младих, нарочито девојчица и девојака у Science, Technology, Engineering and Mathematics (STEM) науке и сектор за Информационо-комуникационе технологије (ИКТ).“

Не прихвата се предлог да се у члановима 64. и 65. уведе казна рада у јавном интересу као могућа санкција за кршење одредби овог закона, као и заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове, јер увођење ових казних одредаба претходно треба да буду регулисане другим законом.

71. Појединачни коментари и сугестије:

„Члан 6. – Појмови, ст. 1. тачка 2) – као што је наведено у предлозима за измене и допуне појединих чланова.

2. Област социјалне и здравствене заштите – чл. 36. – предлагемо да се ближе појасни став 2. везано за алиментационе фондове, пошто се стиче се утисак да се планира оснивање више алиментационих фондова. Предлагемо да се дода нови став којим се наводи да су здравствене услуге у области планирања породице, трудноће, укључујући и прекид трудноће који је у складу са Законом о поступку прекида трудноће у здравственим установама, чл. 6, као и биомедицински

потпомогнута оплодња, у складу са начелима Закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи, обезбеђују у целости из обавезног здравственог осигурања, без дискриминације у односу на услуге и без дискриминације у односу на лична својства и друге карактеристике лица.

3. Област образовања, васпитања и технолошког развоја – чл. 37. – размотрити могућност да се ставови у којима се одређује родна равноправност у области информационо комуникационих технологија и информационог друштва – **ставе у посебни члан**, имајући у виду да се ради о специфичној области, за коју није надлежно само министарство просвете, науке и технолошког развоја, а такође и да је овај члан по садржају врло сложен.

7. Родна равноправност у области јавног информисања - чл. 41. – предлажемо да се додатно појасни став 1. на тај начин што би се на недвосмислен начин забранила родна дискриминација у области **јавног информисања и оглашавања**, како за правна лица која креирају, тако и за она која објављују рекламни садржај и поруке, или преносе информације, односно која уступају простор за објављивање тог садржаја и информације.

11. Сексуално и репродуктивно здравље и права – чл. 46. – предлажемо допуне у овом члану као што је наведено у предлозима за измене и допуне појединачних чланова, а које су у складу са препорукама из Закључних запажања CEDAW Комитета (CEDAW/C/SRB/CO/R.4);“

Став Министарства: Не прихвата се појединачи коментар и сугестија на члан 6. – Појмови, став 1. тачка 2) који су у вези са чл. 25. и 38. Нацрта закона и предлогом за увођење новог појма „инклузивна безбедност“ у Нацрт закона. Увидом у садржај Стратегије националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“ број 94/19), Закона о основама уређења служби безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“ бр 116/07 и 72/12), Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ број 87/18), као и у Закона о безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС“ бр. 1101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) није утврђено постојање термина „инклузивна безбедност“, те се коришћење овог колоквијалног термина изоставља из текста у члану 6. и брише из чланова 25. и 38. Нацрта закона. У складу са надлежностима више министарстава у домену безбедности, овај појам може бити узет у обзир приликом израде нових нормативних и стратегијских докумената у тој области, а не треба да буде предмет регулисања и увођења у законску регулативу у оквиру Закона о родној равноправности.

Не прихвата се појединачни коментар и сугестија 2. Област социјалне и здравствене заштите – чл. 36. да се појасни став 2. везано за алиментационе фондове, као ни предлог за додавање новог става којим се наводи да су здравствене услуге у области планирања породице, трудноће, укључујући и прекид трудноће који је у складу са *Законом о поступку прекида трудноће у здравственим установама*, чл. 6, као и биомедицински потпомогнута оплодња, у складу са начелима *Закона о биомедицински потпомогнутој оплодњи*, обезбеђују у целости из обавезног здравственог осигурања, без дискриминације у односу на услуге и без дискриминације у односу на лична својства и друге карактеристике лица, јер наведена материја треба да буде ближе регулисана законима у области здравствене заштите, а не *Законом о родној равноправности*.

Након консултације ресорног Министарства са МПНТР, не прихвата се појединачни коментар и сугестија АЖЦ на чл. 37. у области образовања, васпитања и технолошког развоја, тј. да се ставови у којима се одређује родна равноправност у области информационо комуникационих технологија и информационог друштва – ставе у посебни члан. Али се прихвата сугестија АЖЦ да за овај део члана 37. Нацрт закона није надлежно само Министарство просвете, науке и технолошког развоја, па ће Нацрт закона од стране Министарства бити достављен на став и мишљење и Министарству трговине, туризма и телекомуникација, као и Министарству просвете, науке и технолошког развоја, ради усаглашавања по наведеном питању.

Не прихвата се појединачни коментар и сугестија која се односи на 7. Родна равноправност у области јавног информисања и конкретно на члан 41. став 1. где се предлаже да се на недвосмислен начин забрани родна дискриминација у области јавног информисања и оглашавања, како за правна лица која креирају, тако и за она која објављују рекламни садржај и поруке, или преносе информације, односно која уступају простор за објављивање тог садржаја и информације. Сматрамо да је постојећи текст у Нацрту закона добар и да је предмет детаљнијег регулисања те материје у надлежности других министарстава (МИК и МТГТ).

У вези појединачних коментара и сугестија на јединицу 11. Сексуално и репродуктивно здравље и права и члан 46. делимично се прихвата овај коментар и сугестија, као и предложена допуна у члану 46. Министарство је сагласно да се изврши допуна у ставу 1. овог члана, уз преформулацију уместо „узроста“ унети „старосној доби“ или „старости“, јер тај термин користи Републички завод за статистику, а предлог измене у ставу 3. се одбија јер то треба да буде регулисано Законом о здравственој заштити, а не Законом о родној равноправности (видети опширније под ред. бројем 75. у овом Извештају).

72. Предлози за измену или допуну појединачних чланова:

Предлог измене и допуне члана 6. – Појмови, ст. 1. тачка 2)

„2) осетљиве друштвене групе су жене ~~са села, жртве насиља~~, као и групе лица које се због друштвеног порекла, националне припадности, имовног стања, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, старости, психичког и/или физичког инвалидитета, **статуса избеглих или расељених, миграција и поступка азила, изложености насиљу, живота у селу или** неразвијеном подручју, као из другог разлога или својства налазе у неједнаком положају **или су изложене вишеструким и међусобно повезаним облицима дискриминације;**“

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог за измену и допуну члана 6. – Појмови, став 1. тачка 2) јер овај појам треба да се односи на све осетљиве друштвене групе, а које су већ дефинисане у прописима Р. Србије.

73. Предлог измене и допуне у Области социјалне и здравствене заштите, члан 36.

У Област социјалне и здравствене заштите у члану 36. додати став који гласи:

„Здравствене услуге прегледа и лечења у вези са планирањем породице, трудноћом, биомедицински потпомогнутом оплодњом, порођајем и постпорођајним периодом, укључујући прекид трудноће, обезбеђују се у целости из средстава обавезног здравственог осигурања свим осигураним лицима, као и лицима која

припадају осетљивим друштвеним групама, без дискриминације у односу на услуге или лична својства и друге карактеристике лица. “

Такође, изменити постојећи став 2. тако да исти гласи:

„Ради обезбеђивања пружања помоћи и подршке у области социјалне и здравствене заштите, образоваће се јединствени Фонд за накнаду штете жртвама насилних кривичних дела, алиментацију и бесплатну правну помоћ, који ће се на годишњем нивоу финансирати од 10% средстава од игара на срећу, 1% од сваког Уговора о осигурању у привреди, половине средстава добијених по основу одлагања кривичног гоњења, као и по основу покренутих поступака принудне наплате против дужника накнаде штете, законског издржавања и судских трошкова.“

Став Министарства: Не прихвата се наведене измене и допуне у члану 36. Нацрта закона јер нису предмет регулисања овим законом (као у случају предлагања додатног става) и нису створени финансијски услови за њихово спровођење (предложена измена у ставу 2. члана 36.).

74. Предлог измене и допуне у 7. Родна равноправност у области јавног информисања, члан 41. додати нови ст. 2. који гласи:

„Забране у вези са оглашавањем се односе на правна лица која креирају и која објављују рекламни садржај и поруке, или преносе информације, односно која уступају простор за објављивање тог садржаја и информације.“

Став Министарства: Не прихвата се предлог измене и допуне у јединици 7. Родна равноправност у области јавног информисања, члан 41, додавањем новог става 2, где се предлаже да се на недвосмислен начин забрани родна дискриминација у области јавног информисања и оглашавања. Сматрамо да је постојећи текст у Нацрту закона добар, и да је предмет детаљнијег регулисања те материје у надлежности других министарстава (МИК и МТТТ).

75. Предлог измене и допуне у 11. Сексуално и репродуктивно здравље, члан 46. у ст. 1. и 3. и то:

став 1:

„Министарства надлежна за образовање, васпитање и здравље, за бригу о породици и демографију као и јавне установе образоване у тим областима, дужни су да обезбеде да све жене и мушкарци, као и девојчице и дечаци, под једнаким условима имају право на приступ лако доступним информацијама, **образовању и услугама, у складу са узрастом**, које се односе на сексуалност, контрацепцију, планирање рађања, брачни и породични живот, **посебно узимајући у обзир положај лица из осетљивих друштвених група.**“

став 3:

„Органи јавне власти који обављају послове у области социјалне и здравствене заштите дужни су да нарочито обезбеде:

1) примену посебних мера за праћење, подршку и унапређење сексуалног и репродуктивног здравља, **укључујући прикупљање статистичких података о малолетничким трудноћама, разврстаним по старости, пореклу и географски;**

2) **да здравствени радници пријављују малолетничке трудноће социјалним службама и полицији;**

3) организовање и спровођење програма за превенцију и превазилажење проблема ране трудноће и заснивања партнерских заједница међу и са лицима млађим од 18 година;

4) примену посебних мера за рано откривање болести.“

Став Министарства: У вези предлога измена и допуна у јединици 11. Сексуално и репродуктивно здравље и права, у члану 46. делимично се прихвата овај предлог, тј. ресорно Министарство је сагласно да се изврши допуна у ставу 1. уз преформулацију тако да уместо речи: „узроста“ треба унети речи: „старосну доб“, док се предлог измене у члану 46. став 3. одбија јер та материја треба да буде регулисана Законом о здравственој заштити и другим прописима у области здравства, а не Законом о родној равноправности.

76. У члан 64. Прекршаји послодаваца, осигуравајућих друштава и средстава информисања, предлажемо измене ст. 1, 2. и 3. овог члана тако да исти гласе:

„Новчаном казном од 50.000 до 2.000.000 динара **или казном рада у јавном интересу** казниће се послодавац који има својство правног лица.....

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара **или казном рада у јавном интересу.**

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник - послодавац, новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара **или казном рада у јавном интересу.**“

Став Министарства: Не прихвата се наведене измене и допуне у члану 64. ст. 1, 2. и 3. Нацрта закона јер нису предмет регулисања овим законом, већ Закона о прекршајима.

77. У члан 65. Прекршаји органа јавне власти, предлажемо измене ст. 1, 2. и 3. овог члана тако да исти гласе:

„Новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара **или казном рада у јавном интересу, као и изрицањем заштитне мере забране одговорном лицу да врши одређене послове** казниће се одговорно лице у органу Републике Србије, органу територијалне аутономије и органу јединице локалне самоуправе ...

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у органу јавне власти, новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара **или казном рада у јавном интересу, као и заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове.**

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и физичко лице којем је поверено вршење појединих јавних овлашћења, новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара **или казном рада у јавном интересу, као и заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове.** “

Став Министарства: Не прихвата се наведене измене и допуне у члану 65. ст. 1, 2. и 3. Нацрта закона јер нису предмет регулисања овим законом, већ Закона о прекршајима.

Стална конференција градова и општина (СКГО) доставила је (Сара Талијан) укупно четири коментара и сугестија на поједине чланове Нацрта закона, и то:

78. Коментари и сугестије на члан 60. Тела за родну равноправност у

јединицама локалне самоуправе:

Предложени члан обавезује јединице локалне самоуправе да образују једно тело у скупштини јединице локалне самоуправе (комисија за родну равноправност), а друго у њеним органима управе (савет за родну равноправност).

Задаци и састав ових радних тела уређени су на начин који се значајно разликује од важећих аката и праксе јединица локалне самоуправе. Наиме, стална радна тела скупштине образују се за разматрање појединих питања из надлежности Скупштине. Ова тела дају мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина, прате стање у области за коју су образована и скупштини предлажу мере за побољшање стања у тој области. Чланови сталних радних тела бирају се из реда одборника и грађана, на мандатни период за који су изабрани и одборници скупштине. Такође, у ЈЛС не постоји пракса формирања радног тела у оквиру управе јер је радно тело по правилу саветодавне природе које формирају „изабрани“ органи (скупштина, извршни органи) најчешће у циљу консултативних активности или спровођења других нпр. пројектних активности. Орган управе је носилац управне функције на локалном нивоу, оспособљен да обавља све управне и одређене друге (неуправне) послове из надлежности ЈЛС, те је уобичајено да начелник управе формира тим службеника који су задужени за одређене области уколико постоји потреба за решавањем питања које захтева мултисекторски приступ. Увођење радног тела у управу које „прати стање у области родне равноправности, иницира и предлаже мере за унапређење родне равноправности“, је потпуно нов и нејасан концепт јер не објашњава његову улогу у **управи**.

Полазећи од изложеног, сматрамо основаним да се преиспита предложени концепт организовања радних тела на локалном нивоу и евентуално прилагоди важећим актима и пракси јединица локалне самоуправе, односно да се предвиди обавеза образовања једног сталног радног тела скупштине са задацима који су сада раздвојени на два радна тела.

Уколико обрађивач оцени да постоји потреба за додатним радним телом које ће оперативно пружати подршку развоју родне перспективе у ЈЛС и остане при решењима садржаним у достављеном Нацрту закона, наш предлог иде у правцу промене органа који оснива ово тело. Обзиром да организациона поставка може бити од кључног значаја за успешан рад и функционисање радног тела, мишљења смо да би ово тело било оперативније уколико га образује општинско, односно градско веће (или председник општине, односно градоначелник) који би својим положајем и ауторитетом дало на значају (привременом или сталном) радном телу и истовремено јемчио присуство и учешће свих најзначајнијих чиниоца у ЈЛС. Будући да постојање два радна тела подразумева јасно дефинисање њиховог делокруга односно питања које ће разматрати како не би дошло до конфузије и нефункционалности, сматрамо да би требало направити јасну дистинкцију између поменути два радна тела и у основним цртама (специфичностима) дефинисати делокруг тих тела и то детаљније него што је учињено у предложеној одредби.

Даље, у ставу 1. тачки 1. без обзира да ли ће се он мењати или не, сматрамо да израз „из угла родне равноправности“ треба заменити изразом „из родне перспективе“ јер се он користи у читавом тексту и дефинисан је у појмовима закона.

У ставу 1. тачки 2) наводи се да „у раду савета обавезно **учествују** и лица задужена за родну равноправност у органима управе јединица локалне самоуправе, које

тим саветима пружају стручну и административно-техничку потпору у раду.“ Будући да је у пракси постојала дилема у погледу учествовања ових лица у раду савета, сматрамо да би овом одредбом требало прецизирати да стручне и административно-техничке послове за потребе рада поменутог радног тела обавља лице задужено за родну равноправност у општинској, односно градској управи.

У случају задржавања Нацртом предложеног концепта, члан 60. Нацрта закона могао би да гласи:

„Органи јединице локалне самоуправе, у оквиру и у складу са законом утврђеним надлежностима, а са циљем развоја и вођења политике једнаких могућности, образују организационе облике за остваривање и унапређивање родне равноправности, и ближе одређују састав, начин избора, делокруг и начин рада.

Скупштина јединице локалне самоуправе образује комисију за родну равноправност (у даљем тексту: комисија), као стално радно тело скупштине које чине одборници, ради разматрања и давања мишљења о предлозима свих аката упућених скупштини са становишта остваривања и унапређења родне равноправности.

Општинско/Градско веће образује савет за родну равноправност (у даљем тексту: савет), као стручно саветодавно тело, које чине именована или постављена лица, представници установа, органа и организација у областима значајним за родну равноправност и спречавање и сузбијање родно заснованог насиља.

Савет прати стање у области родне равноправности, иницира и предлаже подстицајне мере за унапређење родне равноправности, координира и иницира политике и прати процес имплементације утврђених стандарда и механизма за постизање равноправности полова. Стручну и административно-техничку подршку у раду савета пружа запослени задужен за родну равноправност у општинској/градској управи.

Тела за родну равноправност из ст. 2. и 3. овог члана сарађују међусобно, као и са свим другим телима за родну равноправност на нивоу јединица локалних самоуправа, аутономних покрајина и републике.“

Став Министарства: Делимично се прихватају предлози у општим коментарима и сгестијама СКГО и то на начин да се не прихвата се општи коментар у вези члана 60. став 1, који се односи на тела за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе јер се уводе нова радна тела у управу, будући да у многим ЈЛС већ постоје таква тела попут комисија за родну равноправност, савета за родну равноправност, одбора за родну равноправност, контакт особа за родну равноправност, итд, па се овим чланом врши њихово уједначавање на нивоу јединица локалне самоуправе (ЈЛС), разграничење одговорности између управних и скупштинских органа у ЈЛС и регулисање начина њиховог образовања и рада.

Прихвата се предлог садржан у општим коментарима да у члану 60. у ставу 1. тачки 1) израз „из угла родне равноправности“ треба да се замени изразом „из родне перспективе“.

Такође, сагласни смо са предлогом да се у члану 60. ставу 1. тачка 2) реч „учествују“ за лица задужена за родну равноправност у органима управе јединица локалне самоуправе, замени речима „пружају стручну и административно-техничку потпору у раду.“

Што се тиче предлога да се овим законом детаљно регулише рад савета за родну равноправност на нивоу аутономних покрајина и ЈЛС, ресорно Министарство је

оставило могућност тим органима да сами регулишу рад тих тела, у духу прокламоване самоуправе.

79. Коментар СКГО у вези члана 11. Врсте посебних мера

У Предлогу нацрта Закона о родној равноправности дефинише се, у оквиру „Политика једнаких могућности и мера за остваривање и унапређивање родне равноправности“, и врста мера за остваривање и унапређење родне равноправности: опште и посебне мере (чл. 7-12). Према тексту Предлога нацрта, посебне мере спроводи орган јавне власти и послодавац (чиме су обухваћене и јединице локалних самоуправа) са преко 50 запослених и радно ангажованих, кроз израду годишњих планова или програма рада као и обавеза извештавања по њима (чл. 10. ст. 2. у вези са одредбама из чл. 16. и чл. 18. Нацрта).

С тим у вези, наводимо:

У чл. 11. наведене су врсте посебних мера:

1. мере које се одређују у спроводе у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова;
2. подстицајне мере, којима се дају посебне погодности или уводе посебни подстицаји у циљу унапређења положаја и обезбеђивања једнаких могућности за жене и мушкарце у свим областима друштвеног живота,
3. програмске мере, којима се операционализују програми за остваривање и унапређење родне равноправности.

Уколико се мере одређене у чл. 11. ст. 1. тачка 2. везују за мере „афирмативне акције“, односно давање погодности, предности или посебних подстицаја као директне мере унапређења равномерног, односно равноправног учешћа и заступљености жена, остаје питање које мере су обухваћене у чл. 11. ст.1. тачка 1.

Наиме, мере из тачка 1. везују се за ситуације „осетно неуравнотежене заступљености“, која се према Предлогу нацрта дефинише као ниво испод 40% (чл. 6.ст.1.тач.8.).

Начин на који је дефинисан овај члан упућује да се мере из тачка 1. и тачка 2. разликују, али није јасно у ком погледу, те је потребно преиспитати њихово разликовање, односно додатно дефинисати мере које се везују случајеве „осетне неуравнотежене заступљености“.

Имајући у виду да се у каснији одредбама наводе обавезе спровођења ових мера и извештавања у вези се њима додатно уређење ових мера би било неопходно у циљу њихове пуне спроводљивости.

Такође, критеријум који се понавља у неколико чланова који се везују за органе јавне власти и послодавце са посебним обавезама - „50 запослених и радно ангажованих“ (чланови 16, 23. и 61.) сматрамо да треба изменити у 50 запослених лица на неодређено време. Овим се постиже уједначен приступ у односу на обавезе, задатке и циљеве органа јавне власти, нарочито јединица локалне самоуправе у којима број радно ангажованих лица често веома варира у току једне календарске године и зависи од политике запошљавања опредељене најпре на централном нивоу.

Став Министарства: Делимично се прихватају наведени коментари у вези члана 11. Нацрта закона. Ресорно Министарство сматра да се мере које се одређују у спроводе у случајевима осетно неуравнотежене заступљености полова разликују у односу на подстицајне мере, којима се дају посебне погодности или уводе посебни

подстицаји у циљу унапређења положаја и обезбеђивања једнаких могућности за жене и мушкарце у свим областима друштвеног живота и да ће се једне и друге ближе разрадити у подзаконским прописима и стратегијским документима у области родне равноправности, те да тиме не треба оптерећивати текст Нацрта закона.

Што се тиче предлога да обавезе органа јавне власти и послодаваца буду прецизиране у чл. 16, 23. и 61. тако што би се постојаћа формулација „50 запослених и радно ангажованих“ заменила са „50 запослених лица на неодређено време“, ресорно Министарство се не слаже са таквим предлогом јер сматрамо да су осетљиве категорије лица, као нпр. жене, млади, Ромкиње, особе са инвалидитетом, жртве насиља итд. често ангажују по уговору о делу, уговору на одређено време и уговору о привременим и повременим пословима. Сматрамо да су те осетљиве групе постојећом формулацијом у Нацрту закона заштићеније јер се обавезе органа јавне власти и послодаваца односе на све који запошљавају више од 50 лица, без обзира да ли су та лица запослена по основу уговора на неодређено време или по основу уговора о делу, уговора на одређено време и уговора о привременим и повременим пословима.

80. Коментар у вези члана 61. Обавезе органа јавне власти да одреде лице задужено за родну равноправност:

У ставу 4. тачка 3) наводи се да лице „доставља извештаје из става 4. тачка 2) овог члана руководиоцу органа, које орган јавне власти, након доношења, доставља Министарству“, па није јасно зашто се извештаји не сачињавају и за предложену надлежност из става 4. тачка 1).

Став Министарства: Прихвата се наведена примедба у вези члана 61. и у оквиру тачке 3) бришеу речи: „става 4.“ јер је реч о грешци техничке природе, и преформулисати, тако да гласи: „из тачке 2)“ Такође се у истом члану, став 5. прецизира, тако да гласи: „Лица задужена за родну равноправност морају бити обучена за обављање послова“...уместо како сада стоји: „из става 3.“) буду унете речи: „из става 4. овог члана.“

81. Коментар у вези члана 62. став 2. и 3. - Евидентирање података о остваривању родне равноправности: Члан 62. став 2. предвиђа да органи јавне власти (и послодавци) евидентирају податке, док се у истом члану став 3. предвиђа да тела надлежна за родну равноправност у ЈЛС поред података из става 2. прикупљају податке и из става 3.

Дакле, члан 62. став 2. и 3. отвара дилему у погледу надлежног органа/тела које је задужено за прикупљање наведених података, обзиром да се ставом 2. предвиђа да је то орган јавне власти и послодавац, а потом у ставу 3. наводи да су то тела надлежна за родну равноправност у јединицама локалне самоуправе. Важно је истаћи да се већина наведених података већ воде у оквиру организационе јединице за управљање људским ресурсима у оквиру органа управе. Са друге стране, тешко је очекивати да све податке чије је прикупљање предвиђено Нацртом може прикупити радно тело, без обзира који га орган оснива. Мишљења смо да је неопходно дефинисати да поменуте податке води и евидентира искључиво орган управе јединице локалне самоуправе, обзиром да једино управа поседује кадровски капацитет, односно увид у све потребне евиденције и акте како би се спровео овај веома сложен и свеобухватан посао.

Став Министарства: Не прихвата се. У Нацрту закона, у члану 6. – Појмови,

под тачком 17) се уводи појам „органи јавне власти јесу државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе“, те када бисмо само у члану 62. ст. 2. и 3. уместо речи: „Органи јавне власти и послодавци“ унели речи: „Органи државне управе, органи управе јединице локалне самоуправе и послодавци...“, то би био непримерен изузетак.

Популациони фонд Уједињених нација (UNFPA) је доставио 6 предлога за измену или допуну појединачних чланова Нацрта закона и то:

82. Предлог за измену и допуну у члану 12. став 1.

У реченицу у члану 12. став 1. унети допуну: „Информације и статистички подаци који се прикупљају..., осим збирно, разврстани и исказани по полу...“ додати „и добним групама“.

Став Министарства: Прихвата се, уз преформулацију. Републички завод за статистику као референтна установа у Србији за прикупљање и обраду статистичких података о сатновништву у својим публикацијама користи речи: „по полу и старосној доби“, коју треба уврстити у члан 12. став 1. Нацрта закона.

83. Предлог за измену и допуну у члану 12. став 3.

У реченицу из става 3: „Информације и статистички подаци разврстани по полу“, додати „и добним групама“.

Став Министарства: Прихвата се, уз преформулацију. Републички завод за статистику као референтна установа у Србији за прикупљање и обраду статистичких података о сатновништву у својим публикацијама користи речи: „по полу и старосној доби“, коју треба уврстити у члан 12. став 3. у Нацрта закона.

84. Предлог за измену и допуну у члану 46. став 1.

У реченицу из члана 46. став 1. иза дела „имају право на приступ лако доступним информацијама“, додати „образовању и услугама“ „које се односе на...“

Став Министарства: Прихвата се, у члан 46. став 1, иза речи: „имају право на приступ лако доступним информацијама“, додати речи: „образовању и услугама“ и наставити речима: „које се односе на...“

85. Предлог за измену и допуну у члану 46. став 2.

У реченицу из става 2, иза дела ... „у вршењу родитељског права“ додати „и дужности“...

Став Министарства: Прихвата се, у члан 46. став 2. иза речи: „у вршењу родитељског права“ додати и речи: „и дужности“...

86. Предлог за измену и допуну у члану 46. став 3.

У реченицу из става 2. иза дела ... „у области социјалне и здравствене заштите“, додати и „и образовања и васпитања“

Став Министарства: Не прихвата се. Наведени члан 46. се односи на област Сексуалног и репродуктивног здравља. Након консултације ресорног Министарства са представницима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, наведено министарство није сагласно да се у члан 46. став 3. додају речи: „и образовања и васпитања“.

87. Предлог за измену и допуну у члану 54. став 1.

У реченицу из става 1. иза дела „укључујући охрабривање сваког“ додати „појединца да препозна и...“

Став Министарства: Не прихвата се. Министарство је мишљења да је наведени члан 54. став 1. У Нацрту закона добро формулисан и да не треба преписивати норме из Закона о спречавању насиља у породици.

Дечији фонд Уједињених нација – UNICEF доставио је два општа коментара и сугестије, 21 појединачни коментар и сугестију, као и 12 предлога за измену и допуну појединачних чланова, и то:

88. Општи коментари и сугестије:

У Нацрт закона **употреба родно сензитивног језика** спомиње се у контексту културе, образовања и медија. Предлаже се даља и снажнија афирмација употребе родно сензитивног језика у службеном контексту, односно јавној институционалној и административној пракси, као начина да се подиже свест о значају родне равноправности – односно постављање додатних обавеза и стандарда (на пример у вези са титулама и занимањима у јавној управи, електронском комуникацијом и интернет порталима институција на националном и локалном нивоу, језиком регулативе која се доноси, итд.).

Нацрт закона уводи и обавезу **родно одговорног буџетирања** (у одвојеном члану 5.). Потребно је даље и снажније увезати родно одговорно буџетирање са обавезама везаним за праћење и извештавање о остваривању родне равноправности, као и са доношењем посебних мера ради постизања пуне родне равноправности. Родно буџетирање је инструмент за процену различитих утицаја и ефеката јавних политика на жене и мушкарце, важно је да закон пропише на који начин је потребно да овај инструмент органи управе користе како би поспешили родну равноправност односно исправљали родне неједнакости које постоје. На пример прописати да је потребно да израду планских аката у области родне равноправности, посебно локалних акционих планова и формулисање њихових циљева базирати на родној анализи буџета и недостатака који се кроз њу идентификују.

Став Министарства: Прихвата се први коментар и сматрамо да ће употреба родно сензитивног језика у областима културе образовања и медија довести до употребе родно сензитивног језика и у органима јавне власти, у смислу назива функција, титула и сл. Министарство је додатно размотрило потребу да се употреба родно сензитивног језика регулише и као обавеза и за органе јавне власти и у вези са наведеним у члан 25. став 1. унета је допуна која гласи:

Органи јавне власти дужни су да континуирано прате остваривање родне равноправности у области друштвеног живота за коју су надлежни, примену међународних стандарда и Уставом гарантованих права у тој области, употребу родно сензитивног језика у „називима радних места, положаја, звања и занимања...“

Прихвата се коментар у вези члана 5. и родно одговорног буџетирања. Министарство ће додатно размотрити могућност прописивања нове обавезе за органе јавне власти да приликом израде планских аката, а посебно локалних акционих планова

и формулисање њихових циљева који исте базирају на родној анализи буџета.

89. Коментари и сугестије на појединачне чланове

Предлог измене и допуне у члану 3.

Предлаже се да се дефиниција родне равноправности допуни у складу са општеприхваћеним стандардом међународног права, односно дефиницијом усвојеном на нивоу Уједињених нација која гласи (видети: <https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm#:~:text=Equality%20between%20women%20and%20men,men%20and%20girls%20and%20boys.&text=Gender%20equality%20is%20not%20a,men%20as%20well%20as%20women>): „Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, и уважавање различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим на уставним одредбама.“

Став Министарства: Прихвата се измена и допуна у члану 3. Нацрта закона, тако што ће се постојеће одређење родне равноправности у том члану заменити дефиницијом усвојеном у Уједињеним нацијама, тако да гласи: „Родна равноправност подразумева једнака права, одговорности и могућности, равномерно учешће и уравнотежену заступљеност жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, једнаке могућности за остваривање права и слобода, коришћење личних знања и способности за лични развој и развој друштва, као и остваривање једнаке користи од резултата рада, уз уважавање различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим на уставним одредбама.“

90. Предлог измене и допуне у члану 4. став 1.

Размотрити укључивање и **полних карактеристика**, с обзиром да је дискриминација по том основу тесно везана са родном дискриминацијом, а један од предлога за измену и допуну Закона о забрани дискриминације је увођење полних карактеристика као основа дискриминације.

Став Министарства: Прихвата се и у члан 4. став 1. унети речи: „полне карактеристике“ у одговарајућем падежу.

91. Предлог измене и допуне у члану 4. став 6. (НОВИ СТАВ 7- напомена Министарства)

Предлажемо да се допуни став прописивањем да се не сматрају дискриминацијом

„- посебне мере уведене ради постизања пуне родне равноправности, и заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају на основу свог пола, полних карактеристика, односно рода;

- мере посебне заштите мајке и детета у складу са уставним одредбама.“

Став Министарства: Делимично се прихвата. Тачније, прихвата се предлог

измене и допуне у члану 4. став 7. Да се допуни став прописивањем да се не сматрају дискриминацијом

„- посебне мере уведене ради постизања пуне родне равноправности, и заштите и напретка лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају на основу свог пола, полних карактеристика, односно рода;“

Док се не прихвата да у члан 4. став 7. буду унете „- мере посебне заштите мајке и детета у складу са уставним одредбама.“ Ресорно Министарство сматра да је термин „родитељство“ свобухватнији и да једнако штити права мајки и деце, али и права очева који користе одсуство са посла ради неге деце и посебне неге деце.

92. Предлог измене и допуне у члану 6. тачка 1)

Предлаже се редефинисање појма род, у складу са општеприхваћеним међународним стандардима, односно дефиницијом прихваћеном на нивоу УН:

(<https://www.un.org/womenwatch/osagi/conceptsanddefinitions.htm#:~:text=Gender%3A%20refers%20to%20the%20social,women%20and%20those%20between%20men.&text=Gender%20determines%20what%20is%20expected,man%20in%20a%20given%20context>):

„род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене зависно од пола.“

Став Министарства: Прихвата се и у члан 6. тачка 1) унети: „род означава друштвено одређене улоге, могућности, понашања, активности и атрибуте, које одређено друштво сматра прикладним за жене и мушкарце укључујући и међусобне односе мушкараца и жена и улоге у тим односима које су друштвено одређене зависно од пола.“

93. Предлог измене и допуне у члану 7.

Сматрамо да политике једнаких могућности треба да обухвате и:

„- узимање у обзир различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим интересима.

- предузимање мера којима се обезбеђује једнака полазна тачка за остваривање принципа једнаких могућности за лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају по основу пола, полних карактеристика или рода.“

Став Министарства: Прихвата се и у члан 7. треба додати и:

„- узимање у обзир различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим интересима;

- предузимање мера којима се обезбеђује једнака полазна тачка за остваривање принципа једнаких могућности за лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају по основу пола, полних карактеристика или рода.“

94. Предлог измене и допуне у члану 14.

Сматрамо да овај члан треба да дефинише садржај националне стратегије.

Први став сматрамо да треба редефинисати, јер се политика остваривања и унапређење родне равноправности остварују не само у складу са националном

стратегијом, већ и са Уставом, потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права у области родне равноправности, овим законом, законом који уређује забрану дискриминације и посебним законом.

Такође нејасан је последњи став, односно део последњег става: „који се односе на равноправност полова и питања у вези са родном равноправношћу (у даљем тексту: Министарство)“

Став Министарства: Не прихвата се. Садржај сваке стратегије, па тако и стратегије из области родне равноправности је одређен Законом о планском систему.

Што се тиче одређења надлежности овог Министарства у члану 14. став 4. треба имати у виду да се статистика у Р. Србији и у већем броју земаља у свету разврстава по полу, а не по роду, те да би обавезно изјашњавање становништва по основу рода и вођење статистике по основу рода - спадало у домен заштите људских права услед повреде права на приватност, тако да је Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог и сада надлежно и за питања по основу равноправности полова, али и за родну равноправност.

95. Предлог измене и допуне у члану 26.

Предлажемо да се у члану 26. додају нови ставови 3. и 4. који гласе:

„Орган јавне власти дужан је да успостави квантитативне и квалитативне механизме праћења напретка у достизању уравнотежене заступљености полова у органима управљања и органима надзора

Орган из става 2 овог члана прати напредак у остваривању достизања уравнотежене заступљености полова у органима управљања и органима назора из става 1 овог члана.“

Став Министарства: Прихвата се и у члан 26. се додају нови ставови 3. и 4. који гласе:

„Орган јавне власти дужан је да успостави квантитативне и квалитативне механизме праћења напретка у достизању уравнотежене заступљености полова у органима управљања и органима надзора

Орган из става 2. овог члана прати напредак у остваривању достизања уравнотежене заступљености полова у органима управљања и органима назора из става 1. овог члана.“

96. Предлог измене и допуне у члану 33. став 3.

Потребно је додати и да одсуство из разлога наведених овим ставом не може бити разлог за ускраћивање напредовање и стицање вишег звања по основу годишњег оцењивања државних службеника и запослених у органима јавне власти. Досадашња пракса показала је да се запосленима који нису били оцењени услед одсуства са рада, последња добијена оцена не урачунава у број оцена потребних за доношење одлуке о напредовању кроз звања или платне разреде, иако та оцена никада није послужила као основ за напредовање. У ситуацијама када је запослени био оцењен највишом оценом једне календарске године, а одсуствовао са рада следеће календарске године због чега није био оцењен, па треће календарске године буде поново оцењен највишом оценом, оцена у години пре одсуства са рада не урачунава се у две узастопне оцене, што је услов за напредовање кроз звање и платне разреде. Иако се ова ситуација може довести у везу са тачком 2) овог става и ставом 3. овог члана, сматрамо да је реч о специфичној

ситуацији, која захтева експлицитно регулисање и додатну хармонизацију других прописа који уређују оцењивање државних службеника и запослених органима јавне власти и напредовање у државно-службеничком систему и систему јавне управе, са овим законом, било кроз прелазне и завршне одредбе овог закона, било кроз измене и допуне посебних закона и подзаконских аката.

Став Министарства: Недовољно јасно формулисан предлог да би могао да се угради у одредбу закона. Потребно је да овај предлог измене и допуне у члану 33. став 3. предлагач (UNICEF) прецизније формулише.

97. Предлог измене и допуне у члану 36. став 2.

Овим чланом прописује се нови институт – алиментациони фонд, који није уређен ниједним прописом. Стога је потребно да се пропишу додатне одредбе које се односе на алиментациони фонд и поступак остваривања права по том основу, обавезе исплатиоца, услове за остваривање права, обавезе јединица локалне самоуправа, рокова за успостављање алиментационих фондова и друга питања од значаја за увођење овог института, укључујући и одредбе о регресирању од дужника и казнене одредбе релевантне за овај институт.

Став Министарства: Не прихвата се. Ова материја ће бити регулисана другим законом.

98. Предлог измене и допуне у члану 37. став 1. тачка 1)

Сматрамо да обавезу органа јавне власти и послодаваца да искључе родно стереотипне, мизогине и мизандријске садржаје треба превести у позитивну обавезу, а да се посебним ставом пропише да документи наведени у овој тачки не смеју да садрже родне стереотипе и предрасуде, мизогине и мизандријске садржаје, те да су органи јавне власти и послодавци дужни да на захтев или по службеној дужности изврше проверу ових докумената који су усвојени односно који су добили одобрење надлежног органа.

Слично, у тачки 4), подтачка (2), обавеза треба да буде позитивна, односно да упућује на обавезу да се афирмише родна равноправности, док обавеза провера садржаја и измена треба да се пропише посебним ставом.

Став Министарства: Министарство за људска и мањинска права је затражило поводом ових предлога додатне консултације са Министарством просвете, науке и технолошког развоја. У вези са наведеним, добило је следећи одговор тог министарства на коментар UNICEF-а на садржај члана 37. тачка 1. у вези са искључивањем стереотипних садржаја:

„Министарство просвете, науке и технолошког развоја донело је Правилник о допуни Правилника о стандардима квалитета уџбеника и упутство о њиховој употреби („Сл. гласник РС“, бр. 45/2018) и упутство о њиховој употреби. Овим Правилником утврђују се стандарди квалитета уџбеника, које треба да испуне уџбеници, електронски додатак, приручници и наставни материјал, додатна наставна средства, дидактичко и дидактичко игровно средство, који се на основу законом прописане процедуре одобравају за коришћење у предшколском образовању и васпитању, односно основном и средњем образовању и васпитању. Стандарди представљају основ за доношење: стручне оцене рукописа уџбеника, стручног мишљења о рукопису приручника и наставног материјала, додатног наставног средства, дидактичког и дидактичког

игровног средства и експертског мишљења. Квалитетом уџбеника и наставних средстава бави се Завод за унапређивање образовања и васпитања - ЗУОВ. У пословима које обавља ЗУОВ остварена је сарадња са институцијама које су значајне за област заштите равноправности грађана. На пример, према Закону о уџбеницима („Сл. гласник РС“, бр. 27/2018) приликом давања стручне оцене рукописа, уколико радна група има сумњу да постоје елементи дискриминације по било ком основу, шаље се допис Поверенику за заштиту равноправности, независној институцији која се бави овим питањима, да да своје мишљење о тој сумњи. Сарадња по том питању је успешна, јер се тиме обезбеђује сигурност процене о присуству дискриминаторних садржаја у рукописима уџбеника и спречава могућност да се у употребу пусте они уџбеници који не задовољавају члан 11 Закона о уџбеницима. Пример сарадње МПНТР и Повереника је притужба која се односи на део садржаја уџбеника Географија за шести разред основне школе, који је решењем Министарства просвете, науке и технолошког развоја, број 650-02-00116/2019-07 од 09.05.2019. године објављен у Каталогу уџбеника за други и шести разред основног образовања и васпитања (<http://www.mprn.gov.rs/udzbenici>) у издању Издавачке куће „Нови Логос“. На препоруку Повереника за заштиту равноправности издавач је променио спорну реченицу о разлозима смањења natalитета у развијеним земљама.

На основу стандарда квалитета уџбеника реализована обука за 617 оцењивача рукописа уџбеника. Обука је садржала део који се односи на процену да ли у рукопису уџбеника има дискриминаторних садржаја и како се поступа у том случају.“

На основу свега наведеног, не прихвата се наведени предлог UNICEF-а у вези садржаја члана 37. тачка 1.

99. Предлог измене и допуне у члану 38. став 1.

У вези са појмом инклузивне безбедности, предлажемо да се овај појам дефинише у глосару.

Став Министарства: Поводом сличног предлога UNICEF-а, као и АЖЦ под ред. бр. 70. и 71. овог Извештаја и сугестија да се термин „инклузивна безбедност“ као нов појам унесе у члан 6 – Појмови, ст. 1. тачка 2), а у вези чл. 25. и 38. Нацрта закона ресорно Министарство се већ изјаснило да је увидом у садржај Стратегије националне безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“ број 94/19), Закона о основама уређења служби безбедности Републике Србије („Службени гласник РС“ бр 116/07 и 72/12), Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама („Службени гласник РС“ број 87/18), као и у Закона о безбедности и здравља на раду („Службени гласник РС“ бр. 1101/05, 91/15 и 113/17 – др. закон) и да је утврђено да у нормативним и стратегијским документима у Републици Србији није утврђено постојање усвојеног концепта инклузивне безбедности, а самим тим ни одређење термина „инклузивна безбедност“, те се из наведених разлога коришћење овог колоквијалног термина изоставља из текста Нацрта закона у члану 6. и брише из чланова 25. и 38. У складу са надлежностима више министарстава у домену безбедности, овај појам може бити узет у обзир приликом израде нормативних и стратегијских докумената у тој области, али не треба да буде предмет примарног регулисања у оквиру кључних појмова у Закону о родној равноправности.

100. Предлог измене и допуне у члану 39. став 1.

Предлажемо да се члан 39. допуни прописивањем да се приликом управљања људским ресурсима разматрају и уважавају различити интереси, потребе и приоритети жена и мушкараца.

Став Министарства: Прихвата се наведени предлог и у члану 39. који се односи на родну равноправност у области животне средине, став 1. Након реченице која гласи: „Институције надлежне за заштиту животне средине обезбеђују једнаке могућности за жене и мушкарце у систему управљања природним ресурсима и право на информисање о стању животне средине.“ уноси као допуна следећа реченица: „Приликом управљања људским ресурсима разматрају и уважавају различити интереси, потребе и приоритети жена и мушкараца.“

101. Предлог измене и допуне у члану 40. став 1.

Предлажемо да се члан 40. у ставу 1. допуни прописивањем да родна равноправност у култури обухвата и сузбијање и елиминисање родних стереотипа и предрасуда. Такође, предлажемо да се у складу с тим, пропишу и одговарајуће посебне мере.

Став Министарства: Делимично се прихвата ова измена и допуна из разлога што је таква одредба већ садржана у наведеном члану 40. али у ставу 2. под тачком 1), с тим што се формулација садржана у ставу 2) „превазилажење предрасуда“, сада мења и гласи: „спречавање и сузбијање родних стереотипа и предрасуда.“

102. Предлог измене и допуне у члану 42.

Предлажемо да се дода нови став 4. који гласи:

„Органи јавне власти у области спорта дужни су да успоставе квантитативне и квалитативне механизме праћења напретка у достизању уравнотежене заступљености полова у органима управљања и положајима у организацијама у области спорта.“

Такође, сматрамо да тачка 1) треба да се прецизира, у правцу подршке спортским програмима и организацијама које развијају спортске програме за лица која су у спорту мање заступљена. У том смислу, обавезе органа власти треба прецизирати и обезбедити њихово спровођење.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог јер је постојећа формулација у Нацрту закона добра и усклађена са представницима Министарства омладине и спорта.

103. Предлог измене и допуне у члану 52. став 1. тачка 2)

Сматрамо да закон треба да пропише и оснивање сигурних кућа на локалном нивоу, као доступнијег сервиса подршке жртвама родно заснованог насиља. Измештање у сигурну кућу изван места које је центар животних активности жртве насиља може бити препрека за жртву да такву услугу прихвати. Жртве родно заснованог насиља могу бити у радном односу, имати школску децу, због чега неће моћи да користе услугу која је издвојена из места рада, односно школовања деце.

Став Министарства: Не прихвата се. Образовање и рад сигурних кућа регулише својим прописима министарство надлежно за услуге социјалне заштите.

104. Члан 52. став 1. тачка 4)

Овом тачком успоставља се нова услуга – Регионални центар за подршку

жртвама сексуалног насиља, те сматрамо да је потребно даље прописати одредбе о оснивању, услугама, условима за коришћење услуга и друге одредбе од значаја за оснивање и рад ове установе.

Сматрамо да закон треба да пропише и оснивање сигурних кућа на локалном нивоу, као доступнијег сервиса подршке жртвама родно заснованог насиља. Измештање у сигурну кућу изван места које је центар животних активности жртве насиља може бити препрека за жртву да такву услугу прихвати. Жртве родно заснованог насиља могу бити у радном односу, имати школску децу, због чега неће моћи да користе услугу која је издвојена из места рада, односно школовања деце.

Став Министарства: Не прихвата се. Успостављање нове услуге – Регионалног центра за подршку жртвама сексуалног насиља, као и образовање и рад сигурних кућа регулишу својим прописима Министарство здравља и Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

105. Предлог измене и допуне у члану 54. став 1.

У овом члану се по први пут помиње појам тела за родну равноправност, те сматрамо да овај појам треба дефинисати у глосару.

Став Министарства: Прихвата се наведени предлог и унети у члан 6. – Појмови, нову тачку 24) тела за родну равноправност, у којој треба дефинисати овај појам.

106. Предлог измене и допуне у члану 61. став 1.

Сматрамо да закон треба да пропише да је орган јединице локалне самоуправе дужан да својим актом о систематизацији радних места пропише радно место лица задуженог за родну равноправност. Досадашње искуство показало је да су ове послове обављала лица којима то није основни реферат, већ додатно радно ангажовање, то је у значајној мери смањило ефикасност и функционалност овог механизма за родну равноправност.

У складу са овим предлогом је и предлог да се измени и казнена одредбе у члану 65. став 1. тачка 12.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог измене у чл. 61. став 1. и 65. став 1. тачка 12) јер за такве предлоге, не постоје финансијске могућности.

107. Предлог измене и допуне у члану 64. тачка 5)

Сматрамо да казнене одредбе овог члана треба допунити прописивањем казне у случају непоступања по одредбама чл. 37, 40, 41, 42 и 43.

Такође, сматрамо да је потребно прописати и казнену одредбу за случај непоступања по обавези прописаној чланом 50. на адекватан начин имајући у виду да се обавеза односи на физичка лица, послодавце, удружења, установе и органе јавне власти.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог измене у члану 64. тачка 5) јер са таквим предлозима нису сагласни надлежни органи јавне власти, као и предложена измена и допуна члана 50. с обзиром на то, да је обавеза пријављивања насиља већ регулисана Законом о спречавању насиља у породици, Законом о спречавању мобинга и сл.

108. Предлог измене и допуне у члану 65. тачка 1)

Сматрамо да треба допунити казнене одредбе прописивањем прекршаја у случају:

„Непоступања по обавезама прописаних чланом 17. став 1,

Непоступање по обавезама прописаних одредбом члана 29. ст. 1, 2, 3,

Непоступање по обавезама прописаних одредбом члана 19. ст. 6. тачке 1. и 3,

Непоступање по обавезама прописаним члана 34,

Да јединице локалне самоуправе не оснују тела за родну равноправност (члан 60. ст. 1 и 2).“

Став Министарства: Не прихвата се предложено проширење казних одредби у члану 65. тачка 1), јер ресорно Министарство сматра да је наведена материја добро регулисана у Нацрту закона.

109. Прелазне и завршне одредбе:

Сматрамо да у прелазним и завршним одредбама треба прописати рок за оснивање механизма за родну равноправност на свим нивоима.

Став Министарства: Не прихвата се наведена сугестија јер је у Прелазним и завршним одредбама, у члану 70. став 1. Нацрта закона већ садржана обавеза оснивања тела за родну равноправност на свим нивоима, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона. С тим што би термин „оснивања“ требало заменити темином „образовања“ тела за родну равноправност.

110. Предлози за измену или допуну појединачних чланова

Предлог измене и допуне у члану 6.

- Дефиницију једнаких могућности допунити тако да једнаке могућности обухватају и узимање у обзир различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца приликом доношења јавних и других политика и одлучивања о правима, обавезама и на закону заснованим интересима.

Предузимање мера којима се обезбеђује једнака полазна тачка за остваривање принципа једнаких могућности за лица, односно групе лица која се налазе у неједнаком положају по основу пола, полних карактеристика или рода.

- Дефиницију родне перспективе допунити на следећи начин: родна перспектива односи се на узимање у обзир родних разлика, разлика по полу и различитих интереса, потреба и приоритета жена и мушкараца, и њихово укључивање све фазе планирања, припреме, доношење и спровођење јавних политика, прописа, мера и активности.

- Дефиницију родно заснованог насиља треба допунити, тако што ће се на крају реченице додати: као и сваки облик насиља који диспропорционално више погађа лица која припадају одређеном полу.

Овим се усклађује дефиниција РЗН са општеприхваћеним стандардима (нпр. Стандард ЕУ - https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-based-violence/what-gender-based-violence_en).

- Дефиницију појма органи јавне власти треба допунити тако да обухвати и физичка и правна лица којима су поверена јавна овлашћења, па се предлаже да дефиниција гласи: органи јавне власти јесу државни органи, органи аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, као и јавна предузећа, установе, јавне агенције и друге организације и лица којима су законом поверена поједина јавна

овлашћења, као и правно лице које оснива или финансира у целини, односно у претежном делу, Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе.

Сматрамо да појам „плата“ треба да се замени појмом „зарада“ и да се дефиниција одреди према Закону о раду. Уколико се жели наставити са коришћењем појма „плата“ сматрамо да га треба дефинисати на следећи начин: плата подразумева зараду у смислу закона којим се уређује рад.

Из неплаћеног кућног рада треба изменити брисањем бриге о детету. Сматрамо да се брига о деци не може обухватити појмом неплаћени кућни рад, јер је она родитељска дужност и садржај родитељског права у смислу Породичног закона.

Став Министарства: Делимично се прихватају наведени предлози, на тај начин што се све предложене измене и допуне под ред. бројем 110. у овом Извештају, у вези члана 6. прихватају, предлог у вези појма „зарада“ се делимично прихвата и тај појам додаје у тачку 22) уз напомену да је постојече одређење појма „плата“ у Нацрту закона конкретније у односу на одређење „зараде“ у Закону о раду, а последњи предлог да се из неплаћеног кућног рада (тачка 23) треба да изостави брига о детету се не прихвата јер та врста рада је важна ставка у оквиру неплаћеног кућног рада.

111. Предлог измене и допуне у члану 13. став 1. тачка 3)

Предлог да се измени у: локалне планова акције (ЈАП) као би се одвојило од акционих планова који се односе на операционализацију стратешких докумената.

Став Министарства: Не прихвата се. Постојећа формулација у члану 13, став 1. тачка 3) Нацрта закона је боља јер је свеобухватнија.

112. Предлог измене и допуне у члану 14.

Надаље, сматрамо да ставове 2, 3. и 4. треба брисати, јер су ове одредбе већ садржане у Закону о планском систему (чл. 11, 12, 13. и 38).

Такође нејасан је последњи став, односно део последњег става: који се односе на равноправност полова и питања у вези са родном равноправношћу (у даљем тексту: Министарство)“.

Став Министарства: Не прихвата се измена у члану 14. кроз брисање ст. 2, 3. и 4. јер је у питању материја која је важна за родну равноправност.

У вези примедбе на чл. 14. став 4. (последњи став), по том питању се ресорно Министарство већ изјаснило у овом Извештају под ред. бр. 94. изражавајући став да не прихвата наведени предлог.

113. Предлог измене и допуне у члану 15. став 1. и 4.

Ставови 1. и 4. треба брисати.

Став Министарства: Не прихвата се измена у члану 15. кроз брисање ст. 1. и 4. јер је у питању материја која је важна за родну равноправност.

114. Предлог измене и допуне у члану 37.

У вези става 1. тачка 4) подтачка (8), указујемо да су главни разлози раног напуштања школовања сиромаштво, дискриминација, насиље и искључивање, уз снажан утицај родних стереотипа. Предлажемо да се бришу речи „због родних стереотипа и традиције“, како се из ове обавезе не би искључила деца која рано

напуштају школовање из других разлога.

У вези става 4. тачке 4) предлажемо да се у глосару дефинишу и појмови СТЕМ и ИКТ.

Став Министарства: Делимично се прихватају наведени предлози. Након консултације са представницима Министарства просвете, науке и технолошког развоја члан 37. став 1. тачка 4) подтачка (8), треба преформулисати тако да гласи:

„(8) предузимање посебних мера ради интегрисања у систем васпитања и образовања лица која из различитих разлога, а нарочито због родних стереотипа рано напуштају школовање;“.

Такође, уважен је и предлог у вези члана 37. став 4. тачка 4) да се одреде скраћенице СТЕМ и ИКТ које треба ставити у тексту у заграду, али није уважено да се посебно дефинишу у тачки б) јер нису у питању кључни појмови, већ скраћенице. Видети детаљније образложење у овом Извештају под ред. бр. 70.

115. Предлог измене и допуне у члану 38. став 1.

У вези са појмом инклузивне безбедности, предлажемо да се овај појам дефинише у глосару.

Став Министарства: Не прихвата се. Министарство се о том предлогу већ изјаснило у овом Извештају, под ред. бројем 71. и 99. Наведена материја је предмет регулисања надлежних министарстава у систему безбедности, а не Закона о родној равноправности.

116. Предлог измене и допуне у члану 40. став 1.

Предлажемо да се члан 40. допуни прописивањем да родна равноправност у култури обухвата и сузбијање и елиминисање родних стереотипа и предрасуда. Такође, предлажемо да се у складу с тим, пропишу и одговарајуће посебне мере.

Став Министарства: Делимично се прихвата из разлога који су већ наведени у овом Извештају под ред. бројем 101. тако да се уводи нова формулација која гласи: „спречавање и сузбијање родних стереотипа и предрасуда.“

117. Предлог измене и допуне у члану 48.

Предлажемо допуну члана 40. прописивањем новог става 2. на следећи начин:

„Насиљем засновано на полу, односно роду, у смислу овог закона, посебно се сматрају штетне родно засноване праксе које имају негативан утицај на слободан развој личности, образовање, осамостаљивање и доношење одлука о личном и породичном животу. Посебно се, у смислу овог става, насиљем заснованом на полу, односно роду сматрају праксе дечјих, раних и принудних бракова.“

Став Министарства: Након детаљног разматрања овог предлога став је Министарства да овај предлог не треба прихватити јер се овим законом не уређују брачни односи, па ни малолетнички бракови, док су у Републици Србији дечији бракови и принудни бракови изричито забрањени.

118. Предлог измене и допуне у члану 54. став 1.

У овом члану се по први пут помиње појам тела за родну равноправност, те сматрамо да овај појам треба дефинисати у глосару.

Став Министарства: Прихвата се. Министарство се о овом предлогу већ изјаснило у Извештају под ред. бр. 105.

119. Предлог измене и допуне у чл. 61. и 65. став 1, тачка 12)

Сматрамо да закон треба да пропише да је орган јединице локалне самоуправе дужан да својим актом о систематизацији радних места пропише радно место лица задуженог за родну равноправност. Досадашње искуство показало је да су ове послове обављала лица којима то није основни реферат, већ додатно радно ангажовање, то је у значајној мери смањило ефикасност и функционалност овог механизма за родну равноправност.

У складу са овим предлогом је и предлог да се измени и казнена одредба у члану 65. став 1. тачка 12.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог измена у чл. 61. став 1. и 65. став 1. тачка 12). О наведеном предлогу се Министарство већ изјаснило у овом Извештају под ред. бр. 106.

120. Предлог измене и допуне у члану 64, тачка 1)

Сматрамо да

- казнена одредба из тачке 1) треба да обухвати непоступање по обавезама прописаних чланом 17. ст 1.

- одредба из тачке 2) треба да обухвати непоступање по обавезама прописаних и чланом 29. ст. 1, 2. и 3.

Став Министарства: Не прихвата се. Наведене промене које се односе на прекршаје органа јавне власти који спадају у предмет регулисања више системских закона, али не и Закона о родној равноправности.

121. Предлог измене и допуне у члану 64. тачка 5)

Сматрамо да казнене одредбе овог члана треба допунити прописивањем казне у случају непоступања по одредбама чл. 37, 40, 41, 42 и 43

Такође, сматрамо да је потребно прописати и казнену одредбу за случај непоступања по обавези прописаној чланом 50, на адекватан начин имајући у виду да се обавеза односи на физичка лица, послодавце, удружења, установе и органе јавне власти.

Став Министарства: Не прихвата се предложена измена у члану 64, тачка 5). О наведеном предлогу се Министарство већ изјаснило у овом Извештају под ред. бр. 107.

122. Предлог измене и допуне у члану 65. тачка 1)

Сматрамо да треба допунити казнене одредбе прописивањем прекршаја у случају

„Непоступања по обавезама прописаних чланом 17. став 1;

Непоступање по обавезама прописаних одредбом члана 29, ст. 1, 2, 3;

Непоступање по обавезама прописаних одредбом члана 19, ст. 6. тачке 1. и 3;

Непоступање по обавезама прописаним чланом 34;

да јединице локалне самоуправе не оснују тела за родну равноправност (чл. 60 ст. 1. и 2.).“

Став Министарства: Не прихвата се наведена измена и допуна у члану 65. тачка 1) из разлога који су већ наведени у овом Извештају под ред. бр. 108.

Милица Станковић из Министарства привреде доставила је два предлога у обрасцу за измену и допуну појединих чланова, са коментарима и сугестијама истих, и то:

123. Предлог измене и допуне члана 16. ст. 2. и 3. уз коментар и сугестија да се Законом о родној равноправности не могу се утврђивати елементи програма пословања јавних предузећа.

Предлог измене и допуне члана 16. ст. 2. и 3. гласе:

„Посебне мере одређују се и спроводе у оквиру годишњих планова или програма рада, односно пословања које, у складу са овим законом, припремају и доносе органи јавне власти и послодавци (у даљем тексту: план или програм), који, поред елемената прописаних законом, обавезно садрже и део који се односи на остваривање и унапређење родне равноправности.

Део плана или програма који се односи на остваривање родне равноправности нарочито садржи: кратку оцену стања у вези са положајем жена и мушкараца у органу јавне власти, односно код послодавца, укључујући и године старости, списак посебних мера, разлоге за одређивање посебних мера и циљеве који се њима постижу, почетак примене, начин спровођења и контроле и престанак спровођења посебних мера.“

У вези са наведеним, указујемо да одредбама Закона о јавним предузећима („Службени гласник РС“, бр. 15/16 и 88/19-у даљем тексту: Закон) прописано је да је јавно предузеће дужно да за сваку календарску годину донесе годишњи програм пословања и исти достави оснивачу, ради добијања сагласности.

Такође, одредбама Закона прописани су и елементи које годишњи програм нарочито садржи, док за сваку календарску годину, на предлог Министарства привреде, Влада ближе утврђује елементе годишњег програма пословања (уредбом о утврђивању елемената годишњег програма пословања).

Имајући у виду да су Законом о јавним предузећима утврђени елементи које програм пословања нарочито садржи, а да се уредбом за сваку календарску годину ближе одређују елементи годишњег програма пословања, Законом о родној равноправности не могу се утврђивати елементи програма пословања јавних предузећа.

У процесу доношења уредбе о утврђивању елемената годишњег програма пословања, министарство надлежно за послове родне равноправности може упутити Министарству привреде препоруку да програм пословања садржи и део који се односи на остваривање и унапређење родне равноправности.

Став Министарства: Не прихвата се наведена примедба и предлог за измену и допуну члана 16) ст. 2. и 3. Наиме, приликом доношења Закона о јавним предузећима, 2015. године („Службени гласник РС“, бр. 15/16 и 88/19), одредбе тог закона је требало уподобити одредбама важећег Закона о равноправности полова чл. 11-13. имајући у виду да је тај закон усвојен још 2009. године („Службени гласник РС“ 104/09). Будући да се наведено није десило ни приликом измена и допуна Закона о јавним предузећима у 2019. години, Закон о родној равноправности ће допринети изменама и допунама оних закона који се оглушују у погледу примене гарантованих људска права, укључујући и родну равноправност.

124. Предлог измене и допуне члана 18. став 1.

Члан 18. став 1. гласи:

„Подаци о реализацији плана или програма из члана 16. овог закона, у делу који се односи на остваривање родне равноправности, саставни су део годишњег извештаја о реализацији годишњег плана или програма који, у складу са законом, усвајају органи јавне власти и органи послодавца.“

Иста примедба као и под ред. бр. 123, имајући у виду да је одредбама Закона о јавним предузећима прописано да обрасце извештаја о реализацији годишњег програма пословања прописује министар надлежан за послове привреде.

Став Министарства: Не прихвата се наведена примедба и предлог измена и допуна члана 18. став 1. уз исто образложење које је већ дато у овом Извештају под ред. бр. 123.

При том, има се у виду надлежност Министарства привреде за доношење Закона о изменама и допунама Закона о јавним предузећима, као и то да обрасце извештаја о реализацији годишњег програма пословања јавних предузећа (који треба да садржи и део који се односи на остваривање родне равноправности у складу са чл. 18. ст. 2. Закона о родној равноправности), прописује министар надлежан за послове привреде. Таква јавна политика која се не примењује само у Министарству привреде него и у другим органима јавне власти је мултисекторска и зове се политиком уродњавања.

Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ) доставио је (Јована Илић) 12 предлога за измену или допуну појединих чланова и то:

125. Предлог допуне у члану 6. став 1. тачка 2)

„2) осетљиве друштвене групе су жене са села, жртве насиља, као и групе лица које се због социо-економског статуса, националне припадности, етничког порекла, верких или политичких убеђења, пола, родног идентитета, сексуалне оријентације, старости, здравственог стања, инвалидитета, брачног или породичног статуса, живота у неразвијеном подручју, чланства у политичким и синдикалним организацијама или из другог разлога или својства налазе у неједнаком положају.“

Предлог допуне су предложене у складу са Законом о забрани дискриминације и дају шири списак разлога или својстава који воде ка неједнаком положају појединаца.

Став Министарства: Не прихвата се. Нема потребе за понављањем одредби из других, сродних закона, као што је Закон о забрани дискриминације јер имамо упућујућу норму на тај референтни закон.

126. Предлог усклађивања дефиниције у члану 6. тачка 11) (НОВА ТАЧКА 12) – напомена Министарства)

Тачку 11) (НОВА ТАЧКА 12) којом се дефинише насиље у породици, ускладити са дефиницијом насиља у породици у Закону о спречавању насиља у породици (члан 3. став 3.) која гласи:

„Насиље у породици, у смислу овог закона, јесте акт физичког, сексуалног, психичког или економског насиља учиниоца према лицу са којим се учинилац налази у садашњем или ранијем брачном или ванбрачном или партнерском односу или према

лицу са којим је крвни сродник у правој линији, а у побочној линији до другог степена или са којим је сродник по тазбини до другог степена или коме је усвојитељ, усвојеник, храњеник или хранитељ или према другом лицу са којим живи или је живео у заједничком домаћинству.“.

Став Министарства: Не прихвата се. Нема потребе за понављањем одредби из других, сродних закона, као што је Закон о забрани насиља у породици јер имамо упућујућу норму на тај референтни закон.

127. Предлог допуне у члану 6. став 2.

„Термини који се користе у овом закону и прописима који се доносе на основу њега, а који имају родно значење, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају граматички женски и мушки пол лица на које се односе.“

Став Министарства: Прихвата се. У члану 6. став 2. након нове тачке 25) брисати став који гласи: „Термини који се користе у овом закону означени положаји. Професије, односно занимања, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају биолошки пол лица на која се односе.“ и унети нов став, тако да гласи: „Термини који се користе у овом закону и прописима који се доносе на основу њега, а који имају родно значење, изражени у граматичком мушком роду, подразумевају граматички женски и мушки пол лица на које се односе.“

128. Предлог допуне у члану 7.

Политика једнаких могућности подразумева равноправно учешће жена и мушкараца у свим областима друштвеног живота, као и у свим фазама планирања, припреме, доношења и спровођења одлука које утичу на положај жена и мушкараца.

Став Министарства: Не прихвата се наведени предлог допуне у члану 7. усвојена је дефиниција коју је предложио UNICEF. Видети у овом Извештају под ред. бр. 93.

129. Предлог допуне у члану 13.

У складу са Законом о планском систему, у члану 13. листу планских аката је потребно допунити.

Пре тачке 3) акциони планови јединица локалне самоуправе потребно је додати планске акте на локалном нивоу које операционализује акциони план, на пример:

„- програм за унапређење родне равноправности јединице локалне самоуправе.“

Став Министарства: Не прихвата се. У Нацрту закона у члану 13. став 1. тачка 3) је дата шира формулација од предложене.

130. Сугестија да је потребно додавање нових чланова у Поглављу III. Плански акти у области родне равноправности и извештавање о реализацији планских аката

Документи јавних политика јединица локалне самоуправе нису разрађени посебним члановима те је потребно додати нове чланове.

Од изузетне важности је у закон унети чланове којима се одређује начин доношења, садржина, реализација и начин извештавања о резултатима докумената јавних политика на локалном нивоу, како је учињено за националну стратегију родне равноправности, акциони план за њено спровођење и друге акте, а имајући у виду да је

овај ниво власти најближи грађанима и грађанкама и има важну, комплементарну улогу у унапређивању родне равноправности.

Став Министарства: Не прихвата се. Наведена материја је уређена Законом о планском систему, а јединице локалне самоуправе уређују наведену процедуру у погледу доношења и спровођења докумената јавних политика на локалном нивоу, у духу добре самоуправе.

131. Предлог за допуну у члану 25. став 2.

„Органи јавне власти своје финансијске планове и планове или програме рада, односно пословања припремају у складу са члановима 5. и 16. овог закона и закона којим се уређује буџетски систем.“

Став Министарства: Прихвата се. У члан 25. став 2. унети предложену измену и допуну тако да гласи: „Органи јавне власти своје финансијске планове и планове или програме рада, односно пословања припремају, у складу са члановима 5. и 16. овог закона и закона којим се уређује буџетски систем.“

132. Предлог допуне у члану 25. став 3. тачка 3)

Предлаже се допуна у складу са чланом 1. Нацрта закона, чиме су обухваћене активности за реализацију мера у свим наведеним областима живота.

„3) спровођења активности везаних за промоцију родне равноправности, спречавање и борбу против родно заснованог насиља и насиља над женама, борбу против дискриминације на основу пола, односно рода, у областима **рада, запошљавања, самозапошљавања, социјалног осигурања, социјалне и здравствене заштите, образовања, одбране и безбедности, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта, политичког деловања и јавних послова, репродуктивних и сексуалних права** и приступу роби и услугама са циљем промовисања начела једнаког поступања и превазилажења и елиминисања родних стереотипа.“

Став Министарства: Прихвата се. У члан 25. став 3. тачка 3) унети измену и допуну тако да гласи:

„3) спровођења активности везаних за промоцију родне равноправности, спречавање и борбу против родно заснованог насиља и насиља над женама, борбу против дискриминације на основу пола, односно рода, у областима **рада, запошљавања, самозапошљавања, социјалног осигурања, социјалне и здравствене заштите, образовања, одбране и безбедности, заштите животне средине, културе, јавног информисања, спорта, политичког деловања и јавних послова, репродуктивних и сексуалних права** и приступу роби и услугама са циљем промовисања начела једнаког поступања и превазилажења и елиминисања родних стереотипа.“

133. Предлаже се допуна у члану 27. став 1. у вези са чланом 28. Нацрта закона:

„Организације надлежне за послове запошљавања (Национална служба за запошљавање и агенције за запошљавање) обезбеђују једнаке могућности за запошљавање жена и мушкараца и **припадника осетљивих друштвених група** ~~и~~ једнаку доступност послова, самозапошљавање, укључујући критеријуме селекције и

услове регрутовања, без обзира о којој се привредној грани ради, **и на свим нивоима професионалне хијерархије**, укључујући напредовање у каријери, и у том смислу предузимају опште и посебне мере.“

Став Министарства: Делимично се прихвата. У члан 27. став 1. унети следеће измене и допуне, тако да гласи:

„Организације надлежне за послове запошљавања (Национална служба за запошљавање и агенције за запошљавање) обезбеђују једнаке могућности за запошљавање жена и мушкараца и **припадника осетљивих друштвених група жнџа**, једнаку доступност послова, самозапошљавање, укључујући критеријуме селекције **и услове селекције**, без обзира о којој се привредној грани ради, **и на свим нивоима професионалне хијерархије**, укључујући напредовање у каријери, и у том смислу предузимају опште и посебне мере.“

134. Предлог допуне у члану 35. став 2. тачка б)

„б) спровођења мера за спречавање дискриминације на основу пола, **односно рода**“.

Став Министарства: Прихвата се. У члан 35. став 2. тачка б) унети предложену измену тако да гласи:

„б) спровођења мера за спречавање дискриминације на основу пола, **односно рода**“.

135. Сугестија за допуну у члану 59.

Потребно је допунити члан надлежностима и другим информацијама о телима за родну равноправност на покрајинском нивоу.

Став Министарства: Не прихвата се предложена измена и допуна у члану 59. Образовање и рад тела за родну равноправност на покрајинском нивоу је у надлежности покрајинских органа.

136. Предлог допуне у члану 59. ставови 2. и 3.

„Покрајинска влада образује:

1. координационо тело **за родну равноправност** ради усклађивања ставова органа и организација покрајинске управе, других покрајинских организација и служби;

2. савет за родну равноправност као саветодавно тело покрајинске владе.

Стручну и административно-техничку потпору у раду **координационог тела за родну равноправност жемније** и савета за **родну равноправност** пружају лица из редова стално запослених у скупштини аутономне покрајине, односно владе аутономне покрајине, која су задужена за родну равноправност.“

Став Министарства: Делимично се прихвата. Пожељно је да покрајина следује предложена решења на републичком нивоу у погледу назива тела за родну равноправност, али је у Нацрту закона остављена и могућност да о томе одлучује самостално.

137. Сугестија за допуну у члану 62.

Члан је потребно допунити тачком којом ће бити прописано да су **органи јавне**

власти дужни и да на годишњем нивоу прикупљају и обрађују статистичке податаке о неплаћеном кућном раду у циљу утврђивања његове укупне вредности и његовог учешћа у бруто друштвеном националном дохотку.

Наведена допуна већ се налази у члану 12. али је ово члан којим се утврђују сви послови органа јавне власти о евидентирању података о остваривању родне равноправности те није вишак поновити због целовитости одређења надлежности и обавеза органа јавне власти.

Став Министарства: Прихвата се наведени предлог за допуну у члану 62. уз неопходно усаглашавање са предлозима Републичког завода за статистику (Видети ред. број 137. и 138. у овом Извештају).

Драгана Ђоковић Папић из Републичког завода за статистику доставила је предлог измене у два појединачна члана Нацрта закона и то:

138. Предлаже се измена члана 12. став 2.

„Органи јавне власти дужни су да на десетогодишњем нивоу прикупљају и обрађују статистичке податаке о неплаћеном кућном раду у циљу утврђивања његове укупне вредности и његовог учешћа у бруто друштвеном националном дохотку.“

Став Министарства: Делимично се прихвата. Министарство је става да су органи јавне власти дужни да на годишњем нивоу нивоу прикупљају и обрађују статистичке податаке о неплаћеном кућном раду у циљу утврђивања његове укупне вредности и његовог учешћа у бруто друштвеном националном дохотку. Међутим, уколико Републички завод за статистику располаже подацима због којих је ову одредбу немогуће спровести у пракси, потребно је да наведени предлог и образложи.

139. Предлаже се измена члана 63. став 10.

„Републички орган надлежан за послове статистике објављује сваке три године на својој интернет страници годишње и вишегодишње статистичке податке о стању родне равноправности и публикује их у посебном штампаном издању.“

Став Министарства: Делимично се прихвата. Министарство је става да републички орган надлежан за послове статистике треба објављује сваке године на својој интернет страници годишње статистичке податке о стању родне равноправности и да их трогодишње публикује у посебном штампаном издању. Међутим, уколико Републички завод за статистику располаже подацима због којих је ову одредбу немогуће спровести у пракси, потребно је да свој предлог и образложи.

III. ЗАКЉУЧАК

Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог, реализовало је јавну расправу о Нацрту закона о родној равноправности у периоду од 26. фебруара до 17. марта 2021. године, у складу са утврђеним Програмом јавне расправе о наведеном документу, која је организована за представнике: државних органа, јавних служби, привредних субјекта, синдиката, удружења послодаваца, организацијљ цивилног друштва, академске заједнице, медија и друге заинтересоване учеснике.

По истеку наведеног рока, на електронску адресу Министарства пристигло је укупно 16 образаца са укупно 139 примедба, предлога, коментара и сугестија, док службеним путем није било достављених пошиљки.

Током јавне расправе ресорном Министарству су достављени обрасци од стране следећих представника заинтересоване јавности: Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности; Бојан Милојковић у својству грађанина; Савет страних инвеститора; Заштитник грађана; Удружење жртава насиља „Хајр“; Министарство државне управе и локалне самоуправе; Удружење грађанки „FemPlatz“; Министарство културе и информисања (МКИ) – Сектор за информисање и медије; Министарство просвете, науке и технолошког развоја – МПНТР; Популациони фонд Уједињених нација (UNFPA); Дечији фонд Уједињених нација (UNICEF); Аутономни женски центар (АЖЦ), у сарадњи са Групом 484 и Астром – Акцијом против трговине људима, чланицама Коалиције прЕУговор; Стална конференција градова и општина (СКГО); Милица Станковић из Министарства привреде; Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ) и Драгана Ђоковић Папић из Републичког завода за статистику.

Примедбе, предлози, коментари и сугестије, који су током јавне расправе достављени ресорном Министарству су евалуирани 18. марта 2021. године, те они који су одбијени су у овом Извештају су и образложени, а они који су прихваћени су уграђени у дорађену верзију Нацрта закона о родној равноправности (у прилогу).

Број: 011-00-00001/2021-01

Датум: 01.04.2021.
